

L'ESTREL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIV. NÚMERO 306

1er DE GENER DE 1995

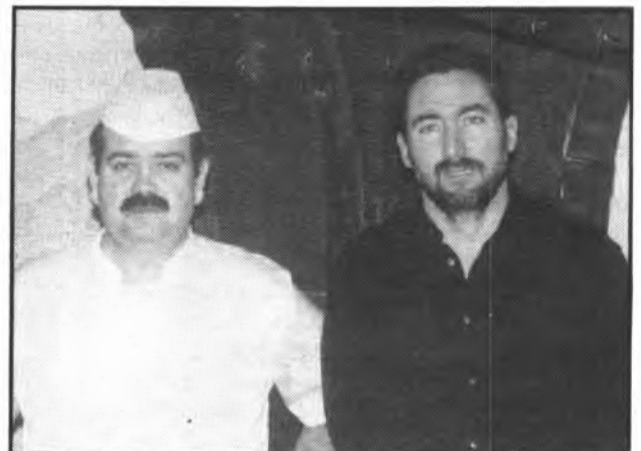
PREU: 200 PTS

N'Antoni Adrover i na Martina Lenders han obert una botiga de llepolies al carrer del Cardenal Rossell, al Coll d'en Rabassa. Es diu Bo Bos. Els nins d'aquest poble estan d'enhorabona.

Na Marga Gost i na Lluïsa Molina regenten Es Racó de Marlú, devora l'ambulatori del Coll d'en Rabassa. Fan berenars a qualsevol hora i menú a 650 pessetes. Na Marga i na Lluïsa són dues marones que us amanyagaran i us estimaran com si fóssiu de la família. Anau-hi i ho comprovareu.

N'Antoni Daviu és l'amo i en Ramon Ribes és el cuiner del celler Es Raïm, a l'entrada de la Punta Cala Estància, de Can Pastilla. Un celler amb molt bon ambient a l'estil dels d'Inca o els de Sineu, on es pot menjar el frit mallorquí, les sopes mallorquines, l'arròs brut, els caragols... Les postres són fetes a casa. A la carta, s'hi pot menjar i beure per unes 2.000 pessetes. El menú en val 750.

En Jaume Albertí i na Maria-Teresa Fernández han obert un autoservei davant el poliesportiu del Molinar. Un bon lloc molt cèntric i amb molts d'aparcaments on trobareu fruites i verdures, xarcuteria i botelleria, tot a preus molt bons.

Na Pepa Vicenç és la peixatera del Coll d'en Rabassa. Durant aquestes festes de Nadal ha venut molt de peix.

En Damià Cafatat és un dels amos del Restaurant «Pequeño Mundo» des Coll d'en Rabassa. El rap amb salsa, la porcella rostida i el llomet al pebre bo són especialitat de la casa. A la carta se pot menjar per 3.000 pts. El menú en val 750. Un restaurant especialitzat en banquets de noces i comunions.

En Vicenç Serra és l'amo nou de la cafeteria Los Andaluces, al Coll d'en Rabassa. Serveix el pa amb oli i pernil, el conill a l'allet i les guàteres al caliu. Un lloc on es pot menjar i beure per mil pessetes.

En Biel Borràs és l'amo jove del Bar Central, al Coll d'en Rabassa. Per la nit de Cap d'Any prepara xocolata amb ensaïmades i sopar pels qui en vulguin. N'Emili, amb el seu acordió, amenitzarà la vetlada.

La familia Troncoso i els seus empleats duen el Meson Do Polpo de can Pastilla.

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies de can Pastilla, es Coll i es Molinar. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

MESON O POLPO

Cozinha Galega
Aberto todas as
festas
La direção vos
deseja felicidades e
un prospero ano
novo.
El Refeição de
noite do fim de ano,
esta completo.
Tlf. 743807. Can
Pastilla.

XAFARDERIES

• IHRESA és la companyia que explota els bars i restaurants de l'Aeroport de Mallorca. Diuen que va malament i no paga a ningú. Aquesta companyia forastera, que segons rumors va aconseguir d'ADENA la concessió dels bars al despatx que en Juan Guerra tenia a Sevilla, deu uns 500 milions de pessetes als proveïdors mallorquins. Els carnisers, verdulers, forners, els proveïdors de begudes... continuen proveint IHRESA, cobrant al comptat partir d'ara. Els anteriors concessionaris, la Cooperativa TABYR, promoguda per la UGT mallorquina, va quedar bé amb tothom i amb mangarrufes li feren abandonar la concessió. Els de la companyia SAS, escandinaus i gent de confiança, quedaren com a senyors i no deixaren cap deute quan acabaren el contracte. Amb aquests d'IHRESA, companyia de *mierdalenyos* corruptes i amics de corruptes espanyols, els proveïdors mallorquins no ho tenen tan clar i pregunten a ADENA: Quina responsabilitat té amb aquesta concessió?

• Ens agrada llegir en Miquel Segura a la secció d'UH dels diumenges. Ens agrada que no parli de fonamentalistes i que hagi batiat en Pere Sampol amb el nom de "Pere I de Montuiri". Retreu, en Miquel Segura, a en Pere Sampol que digui que "tant sols els vots destinats al seu partidet són vots per Mallorca, i que els vots a altres formacions polítiques són vots per fora Mallorca." La veritat és que els vots pel PSM són vots per Mallorca a l'igual que ho són els que aconseguiran Esquerra Republicana i Unió Mallorquina. També poden ésser vots per Mallorca els del *Partido Socialista Obrero Espanyol* i els de *Izquierda Unida* si fan pinya amb els nacionalistes per tal d'ésser majoritaris al Parlament Balear i a la majoria de municipis a les eleccions de la primavera vinent.

• Perquè en Canyelles ho té ben pelut per treure majoria absoluta a les pròximes eleccions. Mai l'ha tret ni la traurà, i els altres partits, tots, han donat a entendre que no volen saber res d'ell ni dels seus. Així que ja ho sabeu, votants del *Partido Popular*, els vostres vots, antimallorquins, el més segur és que serveixin per anar a l'oposició del Govern Balear i dels principals ajuntaments.

• Llegim a *La Veu de Sóller* que la matinada del diumenge 11 de desembre, l'endemà de la patrona de l'Armada d'Aviació, que és la Mare de Déu de Loreto, set vehicles de militars aparegueren amb les rodes foradades i amb pintades que deien "Militares hijos de puta". Els autors del fet també pintaren les façanes

d'edificis militars no residents de la colònia d'aviació deixant la mateixa inscripció. Un dels vehicles afectats, tot i pertànyer a un militar de Marina, fou foradat el mateix dissabte a la nit i l'endemà el trobaren amb les rodes clivellades. Es veu que hi ha sollerics que no els estimen gens, els militars espanyols.

• El moliner Josep Lliteser ha assumit la presidència de la Federació d'Associacions de Veïns de Ciutat per renúncia de l'anterior president, Joan Font, que encapçalarà la candidatura d'EU a l'Ajuntament de Ciutat. Enhorabona a tots dos.

• S'Arenal de Mallorca es va convertint en un jungla i tot per culpa de la droga. L'altre dia, un jove d'una vintena d'anys de nom Sebastià encaçava son pare i sa mare pel carrer Trasmé amb una escopeta de dos canons, la qual disparà dues vegades. Duia les cartutxeres per tornar a carregar. Afortunadament, només va ferir un contenidor de fems i l'envelat del supermercat de la cantonada. Una cosa molt lletja, aquesta de pegar trons al pares, i que demostra com està de malalta la nostra societat. Els qui comanden hi han de posar remei, i no amb més presons, sinó amb lleis que no obliquin els drogodependents a delinquir.

Carta al director

A Adán García, pel seu article al periòdic Levante

A Adán García, pel seu article al periòdic *Levante*, de València, de dia 5-10-94

Només començar el seu article, a la segona frase diu: "Me parece que las minorías que propugnan el nacionalismo independentista, quizás algunas de buena fe, están prestando un flaco servicio a Valencia y por supuesto a ese falso enemigo que se han buscado para justificar sus propias frustraciones y apetencias que es España. Creu vostè que lluitar per la terra que un estima, per la seua cultura, el seu idioma, les seues tradicions, el seu caràcter i tot allò que durant segles li han arrabassat i prohibit, a més d'imposar-li un altre idioma i una altra cultura, lleis, impostos desorbitats, etc, és prestar-li un mal servei a València? És un fals enemic aquell que ens ha colonitzat i subjugat durant segles?"

Haig de dir-li que sóc un immigrant castellà, però que em sente tan integrat en aquesta terra que puc veure amb claredat el complex d'esclau espanyol que pateix el poble valencià, el mallorquí i el català. Complex diagnosticat fa molt temps pel genial psicòleg Carles Muñoz Espinalt. No oblidis, senyor Adán, que la independència d'Amèrica l'aconseguien els fills dels mateixos espanyols, no varen ser precisament els indígenes.

Continua l'article del senyor Adán: "... Valencia está tan arraigada en España que pretender independizarla es partirla, romperla, minimizarla. ¿De qué Valencia hablan? En cuanto a historia, siempre ha estado vinculada a España." I jo demane: aquest arrelament, aquesta història, han estat votades democràticament o ha estat per la força de les armes? Quan ha estat que el poble valencià ha guanyat una guerra? No són els nostres veïns castellans, els qui sempre han viscut d'això? Què passa quan s'acaba una guerra i queden els uns vencedors sobre els altres?

Més endavant diu: "... Según las propias estadísticas, cerca del 70% a Valencia es castellanoparlante." Com vol que no sigui així si el català ha estat prohibit a les escoles, a les esglésies, als jutjats... i ha estat mal vist de parlar-lo al carrer? Quan una persona major de qualsevol poble havia d'anar a Ciutat per assumptes de metges o papers, li deien: "¡Este es de pueblo!", en veure que no se defensava bé en castellà.

Continua el senyor Adán: "¿Es que acaso la utópica operación independentista supondría la

imposición per la fuerza de la historia de la cultura y del idioma a los demás valencianos que la tenemos distinta? Si esto es así es una posición totalitaria, nazi o estalinista, que va en contra de los derechos humanos y del respeto a las minorías." Senyor Adán, què és imposat per la força aquí? Qui és el totalitari en aquest cas? No deu ser que vostè s'amaga dins aquesta minoria? Vostè, o no se sent valencià o és un sucursalista botifler a les ordres del qui ens governa des de Madrid.

Més avall, pregunta el senyor Adán: "Es que Valencia tiene población, territorio, estructura económica, etc, para ser independiente? Evidentemente, no." Jo li diria que si jutgem pels milers de milions d'impostos amb què haurem de contribuir a l'Estat espanyol l'any 1995, té tota la raó. Un poble, per tal de ser modern, avançat, capaç de crear riquesa, ha de tenir molts de quilòmetres quadrats. I d'habitants? Suïssa té un territori molt més gran? I no te mar, ni horta ni el clima que tenim ací. És un exemple de convivència on coexisteixen tres idiomes oficials, quelcom que a Espanya no s'ha volgut entendre.

Creu vostè que el caràcter bicultural d'un poble pot durar pels segles dels segles? A quin país lliure es parla un idioma a casa i un altre a l'escola?

Creu que és una fal·làcia pretendre crear un Federació de Nacions entre pobles units pel mateix caràcter, cultura, clima, idioma i història (Països Catalans), integrats a Europa i sense un estat intermediari (l'espanyol) que ens arruïna a impostos? No seria aquesta la convivència sana i normal amb els nostres veïns castellans, aragonesos i bascos?

Continua l'article dient: "La Europa de esas 300 regiones convertidas en miniestados sería volver al feudalismo, a una torre de Babel de muy imposible diálogo constructivo." És que vostè té pensat fer parlar tota Europa en castellà? Vol eliminar les cultures d'Europa com intentaren fer-ho Napoleó o Hitler? És que el poble català, basc o gallec és de categoria inferior a Guinea, Fernando Poo (Biosco), el Sahara o els pobles de l'Amèrica del Sud?

Acaba l'article amb aquestes paraules: "Cada uno con su cultura, su idioma y su historia -pues sin libertad no hay cultura-." Com quedam? Quina és la llibertat? Sincerament, crec que aquest tema no és el seu. José Valero Martínez Benaguasil

La
Mejillonera

Direcció
JUAN Y MIGUEL
Carrer Nanses-Tlf. 490703
Just devora el Club Nàutic
de Can Pastilla

Bar
restaurant
Caldentey
Menjars casolans,
tapes variades
Carrer de
Manacor, 127.
Tlf.: 27 10 59.
Ciutat

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespi, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfon, contestador, fax: 26 99 41. Telèfon, contestador: 265005.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
Graduam i adaptam lentilles
Per la compra d'unes lentilles li regalarem un altre parell d'iguals.
Ulleres de sol i graduades
Tlf.: 72 14 25

L'esperit republicà

La crisi de l'Imperi (V)

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

L'esquizofrènia s'estén per tots els racons de l'imperi. Aquesta malaltia fa por. No és d'estranyar que les classes populars catalanes estiguin inquietes. L'Imperi hispà, l'oligarquia, el Poder, aquí i allà, mostra signes de la seva excitació creixent. L'oligarquia ha de constatar que fracassa en els seus intents d'apai-vagar el mal. Per un costat, vol reforçar els seus instruments de domini —monopolis, banca, finances, latifundis, alta administració de l'Estat, mitjans de comunicació, alts càrrecs de l'exèrcit...—, per l'altre, pren mesures de cada vegada més enèrgiques amb la intenció de salvar el seu Imperi. Com més va més, inverteix recursos quantiosos amb les dues direccions contraposades —és a dir, allò que aquí en dic *esquizo-frènia*—. Aquests esforços en direccions de sentit contrari li provoquen esgotament, crispació, males maneres, desordre. Per tal d'aclarir aquest fenomen descriuré alguns casos concrets. No hauria de dir que l'estat de confusió que afecta l'oligarquia fa que creixi la capacitat de redreçament de la nació catalana. Així, doncs, passem a veure uns exemples d'aquesta conducta de personalitat dividida.

1. La crisi de la companyia Ibèria és paradigmàtica. Seguint els impulsos que li són propis, l'oligarquia franquista s'havia reservat el monopoli de les comunicacions aèries dins el territori de l'Imperi (i la major part de pilots són militars en excedència) Donaven —donen— un mal servei als clients, els cobraven —cobren— un sobre-preu i els maltractaven —maltracten—.

2. S'esforcen per seguir els dictats d'Europa, però els aristòcrates no aconsegueixen fer la reconversió en burgesos moderns. Volen la caverna reaccionària i la modernitat alhora, i això no és possible. I és que aquests oligarques hispànics encara es neguen a acceptar la validesa del principi de no-contradició de la Lògica.

3. N'Aznar no s'està de repetir que ell vol encapçalar la "segunda transición". Torna a treure la cantilena de la "Regeneración española" la qual cosa significa el manteniment de l'Imperi hispà i de la classe dominant de sempre. Quina gràcia, la d'aquest antic funcionari d'Hisenda! Ens vol fer creure que els dinosaures franquistes ara seran uns "moderns" i uns "eficients", i que podran dir de tu als "europeus".

4. N'Aznar és una molt bona expressió de l'esquizo-frènia de l'oligarquia hispana. Parla de la modernitat i de l'"esperit liberal" que informa el seu programa, en paral·lel als dels grans partits que governen a Europa. Tolerant i liberal, diu, i alhora adopta un discurs falangí, carpeto-vetònic, reaccionari, contra les esqualides competències de la Generalitat de Catalunya-Principat. I no satisfet engega una campanya bruta contra els drets nacionals dels catalans. Allà a Lleida, n'Aznar-botxí emprovant-se una maldestra disfressa de víctima!

5. Volen donar resposta al "repte europeu", ells. En conseqüència, a les "seves" companyies monopolístiques —Ibèria, Renfe, Correus, Transmediterrània, Telefònica, etc— han d'abaratir els preus dels productes, han de millorar el servei i l'atenció al client, etc. Però són incapaços de fer-ho; continuen menys-tenint i maltractant el client; dissenyen un mal servei, on es continua amb una visió aristocràtica de la relació comercial: els clients continuen essent els "súbdits" i ells són l'"autoritat".

6. Tenen tot de "negocis" a Catalunya —a la continental i a la insular— i encara no se'ls acut fer un ús comercial, correcte o amable, de l'idioma català, en atenció als clients. Encara ara, si viatjau amb la Transmediterrània, us resultarà més accessible demanar un "coffee with milk" que un natural "café amb llet", com hauria de correspondre.

7. Seguint les males petges de la França decadent, els oligarques hispans han intensificat la *sacralització de la llengua castellana*. L'espanyol esdevé el darrer reducte de l'Imperi; com si en fos l'ànima, les joies de la Corona. Des de fa dècades han iniciat una cursa frenètica per "defensar" l'ús exclusiu de l'espanyol dins el territori de l'Imperi i, a l'exterior, per potenciar fins a l'infinit la seva llengua imperial. Vegeu aquests oligarques i els seus lacais amb quines redoblades energies no es dediquen a traduir tot allò que travessi la frontera! "No passaran!", diuen. Ni una sola màquina que no porti la senyal sacrosanta de la lletra "ñ", legislen.

8. No se'n volen adonar que són en una absurda tasca de *reconstrucció de la caverna*. Tot aquest immens esforç és en sentit reaccionari contraposat a la modernitat, a la tolerància, a les lleis del mercat, als designis d'Europa.

9. Mentre bramen per la "ñ", els oligarques no perden calada i envien els seus fills a Anglaterra o als Estats Units per tal que dominin amb desimboltura la llengua d'en Shakespeare. A l'ensenyament, el francès ha quedat agranat per l'anglès. Tots els dispositius s'han posat al servei de la promoció de la llengua anglesa.

Però, vegeu: mentre es despenen tants de milers de milions de pessetes en professors d'anglès, al mateix temps, seguint l'impuls de la *raça*, posen tot d'impediments per tal que els joves no facin ús d'aquesta llengua germànica.

10. El model franquista no ha estat desmuntat. Com s'havia de desfer si els franquistes i els seus fills continuen amb el control del Poder! La màquina franquista ho tradueix tot al castellà. Han retardat el més possible l'arribada dels productes estrangers: canals de televisió, ràdios, llibres i revistes, vídeos, pel·lícules. Continua intocada la gran maquinària del doblatge de pel·lícules, amb la qual cosa es continua

mutilant el setè art. I la gent no s'habitua a l'anglès.

11. A les produccions hispanes, tot sovint, escupen mostres de menyspreu contra la llengua nòrdica. En el fons, l'odien (el seu màxim oracle, n'Ortega y Gasset, definia l'anglès com una "bavarada de sons *displacents*"). La regla comuna és que els estudiants hispans no sàpiguen parlar anglès, ni cap altra llengua.

12. També som tancats dins l'Imperi lingüístic hispà. Les avantguardes científiques, tecnològiques o ideològiques viatgen en idioma anglès. Ens arriben pocs dels seus productes, i en males condicions. Quan ens ofereixen la versió castellana, fa temps que ha deixat de ser una novetat. Decididament, la "ñ" és un mal vehicle per a viatjar.

Mallorca, nacionalista?

Julià Pere Rado i Garau

Sovint una illa sol esser un lloc de creuament de cultures, i Mallorca no s'ha escapat d'esser-ho al llarg dels darrers deu mil anys. Els contactes amb la gent forana sol esser un mitjà d'enriquiment per a les cultures pel fet, quasi imperceptible, de la convivència comuna. Durant molts de segles les diverses cultures que vingueren a les illes Balears foren una part molt fonamental en la captació dels mètodes nous, els quals anaven fent que, sense perdre la seva identitat, els illencs tinguessin coneixença de les més modernes tecnologies d'avançament cap a un món millor i un reforçament de la seva cultura.

Desgraciadament, en l'actualitat no ens podem trobar en pitjor moment, des de la darrera invasió: les nostres arrels han arribat fins al punt d'esser quasi arrancades pels nouvinguts i les nostres senyes d'identitat gairebé assolades.

Cal que, almanco, ens deixin recuperar-les per així poder continuar i que la nostra nissaga no sigui la darrera i hagi de tancar la porta. No cal que els forans passin angúnia, serem nacionalistes perquè no podem esser una altra cosa: "perquè és l'eina de les nacions sense estat"; i també que "ens permetin mantenir o establir lliurement, amb plena sobirania, lligams i relacions amb altres nacions, dins el marc d'Espanya, d'Europa i del món". Aquest dia, sortosament, el nacionalisme i els partits nacionalistes ja no ens faran falta. El que hi ha entre cometes pertany a la introducció del llibre de l'escriptor Miquel Julià Pròhens, *Nacionalisme reivindicatiu a Mallorca*, i sols fent una mica de comparació li dareu la raó. A les primeres eleccions generals gairebé el 80% dels partits duien el mot "demòcrata", sabeu quants duien aquest mot a les darreres?, un o dos, no més.

Volem Comandar a Ca Nostra i no cal demanar permís, per això és la Nostra Casa.

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos
Tlf.: 20 73 62 (5 línees)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

TENNIS

SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini golf
Petanca	Tennis Taula
Cir. Footing	Gimnàs
Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66	
Sometimes - Palma de Mallorca	

SERVICIO OFICIAL OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

Els Poemes de l'horabaixa de M. López Crespí

Antoni Vidal Ferrando

De poesia, n'hi ha hagut i n'hi haurà sempre perquè n'hi ha d'haver. Paraula coneixement i bellesa són tres essències que l'home no deixarà de congregar fins que algun déu gelós no el desterrí de les pletes on, dia a dia, perd el corbam en un intent patètic d'assolir els fruïters de l'amor, de la llibertat i de l'heterodòxia.

No hi ha més alquímia que aquesta. L'espai de l'art, on s'arrecera el de la paraula, ens obre camí cap al cor més intrínsec del misteri. Feim versos o en llegim perquè hi ha l'aventura de conèixer i de disgregar. Com hi ha l'aventura del capvespre, la de semblar geranis o la d'un petit port d'aigües amb congressos on hem estat feliços. L'art és coneixement. I qui coneix estima i vol transgredir. "Puja ton entendre e pujaràs ton amor", deia Ramon Llull amb "lo pus vell catalanesc del món". Després haurien de passar set segles perquè Gramsci en fes una altra lectura: "Res no hi ha tan subversiu com la veritat".

Per això, no s'ha escrit mai cap vers que no comprometi. Si l'art és art, subverteix. És clar que des

de la prehistòria uns artistes han estat identificats amb la guerrilla i uns altres amb la burocràcia. Fins aquí arriba el maquiavelisme dels poders. Suposat que la subversió és inevitable, convé fer una retxa per separar tots aquells que el sistema es veu capaç de digerir dels més intrèpits. Però cap tàctica ni cap estratègia pot evitar que la natura es manifesti tal com és. Des que el món és món ha estat així i per això la vida no té aturall i existeix la línia de la història.

Tanmateix ja s'ha fet l'hora de dir que aquest preàmbul, en el fons, no és més que una reflexió motivada per la lectura de *Els poemes de l'horabaixa*, un llibre amb el qual Miquel López Crespí guanyà l'últim Premi Grandalla de poesia al principat d'Andorra i que jo tenc l'honor de presentar-vos anit.

Ja ens ho advertia l'enyorat Valerià Pujol, ara fa deu anys, en el pròleg de *Foc i fum*, un dels reculls més intel·ligents i més pertorbadors de la trajectòria poètica de López Crespí: és impossible endinsar-se per l'*inferno* dels versos d'aquest autor sense restar-hi implicat de qualque forma. Antiesteta, antimodernista, escèptic, rupturista, en Miquel sol adreçar-se al rostre de cada un dels lectors per llançar-hi incivilitzadament tota la metralla del seu univers poètic. A partir d'aquí, pot passar qualsevol cosa.

Particularment —i ja que he parlat d'*inferno*— vos he de confessar que *Els poemes de l'horabaixa* m'han fet pensar en aquella llança que Aquil·les havia heretat del seu pare Peleu, la qual tenia la virtut de curar, en un segon llançament, les ferides que havia produït abans, segons s'esmenta a la Divina Comèdia.

Vull dir que fins i tot a algú que pensa que l'art són les formes, com és el meu cas, no li és difícil deixar-se fascinar per l'atmosfera d'un llibre com aquest, a pesar de la seva musicalitat desconcertant, dels ecos llopartians que emergeixen així com ens anam endinsant en la lectura, o de no acabar de compartir les idees de l'autor respecte a la sintaxi i a la utilització dels adjectius. Ben mirat, això que ara acab d'esmentar no vénen a ser més que recursos, maneres que té en Miquel López Crespí d'expressar les seves conviccions irreverents i subversives, maneres de fer palès un tarannà indòmit, que es planteja una escriptura resistent com, des de sempre, s'ha plantejat una vida resistent, que li impedeix doblegar-se a les escames de les modes literàries o de la preceptiva, i el duu a no lliurar-se a més poder que al de la seva passió existencial. Ruben Darío ho expressava d'una manera més sintètica: *Ni teólogos ni filólogos*. I a pesar de la trampa de la diferència de contextos, les paraules del gurú del modernisme demostren fins a quin punt els camins de la poesia són incontables i fins a quin punt se'n pot fer una mateixa lectura des de posicions extremes pendulars.

Perquè ja he apuntat quina opinió de l'art per l'art té Miquel López Crespí, un home que no cerca amb els seus versos sinó la nostra rèplica, implicar-nos en l'aventura portentosa d'interrogar la vida i de dir no als mediocres i a l'arbitrarietat.

És ver que és fàcil veure *Els poemes de l'horabaixa* com el llarg peregrinar d'una veu turmentada per un cosmos barroc d'ombres difícils, d'ideals marcits, de cambres buides, de passions malaguanyades, de pactes oblidats, de somnis desapareguts, d'hores malaltisses, d'exilis en pròpia terra; de còlera i de crepuscles, d'abaltiments i de violència, de follia i de falsedat, de calabruix i d'extenuació, de mentides i d'angoixa, de servilisme i de bisturins, de desconcert i de suïcidis, d'insomni i de terbolesa, de pistoles i de cendres, de xiprers i de llops, de còlera i de malsons, d'abismes i d'atzucacs, d'infernals i de ferotgia, d'orbesa i de laberints, de dolor i de naufragis, de fracassos i d'hiverns, de solitud i d'irrealitat, de botxins i d'injustícia...

Josep M. Llopart presentant el llibre de M. López Crespí. Notícies d'enlloc (Premi de les Lletres 1987).

Quan tot el món en què creieren els més utòpics i contestataris de la seva generació s'ha ensorrat (...*el passat moria enmig de l'asfalt/ barca a la deriva.*), López Crespí vendria a fer l'inventari de la derrota, un inventari de vuitanta-un poemes, que ens hauríem d'imaginar com un interminable viacrucis si, a més a més, li haguéssim de fer cas quan afirma que *La poesia era aleshores excels disseny aerodinàmic/ fràgil xerrameca engolada voleiant damunt les tombes*. O quan més endavant es mostra encara més categòric: *reconec la mentida del vers; o no cal amagar que les paraules s'han rovellat/ i cada adjectiu amaga anomalies polsoses/ grotesques efusions de l'esperit en les quals ningú ja no creu*.

Però, de la mateixa manera que estic segur que *Els poemes de l'horabaixa* no són el simple inventari d'una derrota, també estic segur que l'aparent desconfiança en la poesia del seu autor no és més que la manifestació palesa d'un hàbit de qüestionar-s'ho tot adquirit al llarg de tota una vida d'inconformisme i d'autoexigència. No, en Miquel no fa poemes *malgré lui*. Precisament ell més que ningú sap que la paraula és un dels primers poders que intenten anorrear els dictadors.

I per això mateix li sentireu dir que *Retirar-se seria caure en la trampa, que Conèixer el final de l'argument/ no és excusa vàlida per a justificar la retirada*, que cal *marxar/ amb el cap ben alt/ per l'avinguda esclatant de la tempesta*. O el sentireu evocar *la mel tastada a l'infantesa*, aquella llum que naixia de les pedres en presència de l'àvia, *dues llengües extenuades fugint de la desventura*, uns ulls de dona *com illes colpides per la pluja*. O també, convençut com René Char que resistència és esperança, el sentireu que somnia en una nova primavera en què Aurora Picornell prendrà el sol tota nua i la seva boca tindrà *gust de mel i taronges*, que els humiliats, els vençuts, els perdedors de sempre retornen *des de l'indret on la mar i el blau del cel s'ajunten*, per després imaginar-ls *salpant severament amb la marea*.

La flama de la rebel·lia, els horitzons de la memòria, les melasses de l'amor, el paradís perdut de la infantesa, els palmerals de l'esperança són alguns dels estímuls que converteixen *Els poemes de l'horabaixa* en un llibre que transita per les essències més universals i més frondoses del cor de l'home, un llibre davant el qual no ens queda més alternativa que exercir de ciutadans d'un regne i d'un foc que en deïm intel·ligència, si no volem restar perduts davant la vitalitat i la provocació que hi batega.

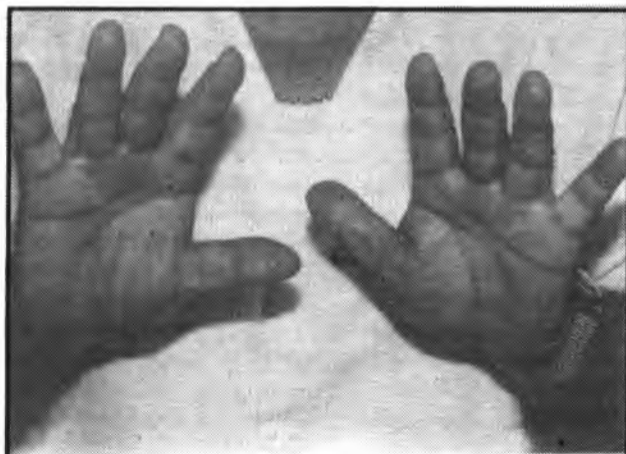
De propostes culturals com les que Miquel López Crespí llança des dels seus territoris del maquis, o se'n surt una mica més lliure o convençuts que no hi ha antídote per la rêmora dels nostres ulls cansats.

Confeccions i peces de vestir a mida
Talles grosses

Camisseria a mida, totes les talles

Carrer Tinent Canyelles Alcover, 4
Tlf. 418543. 07006 es Molinar

**ELS MIRACLES D'EN
JAUME JOAN BOVER!**

Les mans que curen
Donam massages

biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

Curs de filosofia d'Alliberament, 1994-1995.
Els interessats poden deixar el vostre nom i
telèfon a l'atenció d'en Joan Quetgles a aquest
número: 72 01 51.

A la recerca d'un partit revolucionari

Miquel Lòpez i Crespi

Els historiadors que estudien la influència de l'esquerra revolucionària a Mallorca emprant solament les xifres dels percentatges electorals s'erraran, no podran copsar mai tota la importància de les organitzacions que durant més de quinze anys dugueren a coll el pes de la lluita per la democràcia i el socialisme. És un error que acostumen cometre molt sovint: anar als diaris, fotocopiar els resultats de les successives eleccions, veure els percentatges de vot i treure'n conclusions. És impossible d'aquesta manera posar fil a l'agulla. De primer, hom ha de tenir en compte que a començaments dels anys setanta els partits de dreta que han comandat o ara comanden, i els polítics que viuen de la plus vàlua popular (la desapareguda UCD, el PP, etc), no existien... ni en somnis! El PSOE, a Mallorca, no començà a organitzar-se fins al 1974. El partit que ara, des del govern central, vol aprovar, per decret, l'acomiadament lliure i gratuït, era un petit grupet d'advocats i executius sense relació amb les lluites populars. Mai, en vint anys, no havíem ensopegat amb cap dels seus afiliats en el combat contra la dictadura. A la resta de l'estat les coses podien ser d'una altra manera. Aquí, a Mallorca, el PSOE només va començar a sortir —a la premsa!— arran de les primeres reunions de la fantasma i inoperant Assemblea Democràtica.

La gent polititzada es movia al costat dels grups revolucionaris i certs independents. En Jaume Adrover sempre ho va ser, independent, i això no li va impedir muntar les accions més agosarades contra el feixisme dominant. En Toni Serra encara no militava ni al PCE ni al PSAN, però no existia activitat cultural o revolucionària de la clandestinitat on no hi fos. El cert és que aquell començament de dècada estava dominat per les organitzacions revolucionàries. Les reunions i trobades clandestines, les primeres pintades i repartides d'octavetes, els inicials intents de reorganitzar el moviment obrer, eren accions encapçalades pel partit d'en Carrillo, l'OEC, les Comissions i Plataformes Anticapitalistes, el MCI, Bandera Roja, el PCE(i), la Lliga, els trotsquistes del PORE o els diversos grups llibertaris... La feïnada organitzativa, de propaganda, d'actes concrets contra la dictadura, fou eclipsada —i posteriorment silenciada— en els anys posteriors a la transició per la premsa, que, servil davant qui pagava, només treia a les seves pàgines els partits d'ordre, els que, agrupats al voltant dels organismes unitaris (tipus Assemblea Democràtica de Mallorca), acceptaven un futur pacte amb els franquistes reciclats. Si exceptuam el partit de Santiago Carrillo i, més endavant, el PSI, la majoria dels "personatges" i grups que aleshores sortien pels diaris (Partit Carlí, GASI, ANAM, el senyor Fèlix Pons, etc) eren sigles i noms completament desconeguts en els darrers vint anys de lluita anti-feixista. No vull dir que personalment no haguessin fet quelcom. Però en el carrer, en la tasca de configurar l'esquerra, d'enfortir el moviment assembleari anti-feixista i anticapitalista que sacsejava la dictadura, no els havíem vist mai. Reconec que ens sorprengué quan per l'any 1976 començàrem a veure tants "senyors" retratats als diaris. No podíem imaginar d'on havien pogut sortir! I aquesta —ocultar la tasca de les organitzacions d'esquerra revolucionària— fou una de les feines més brutes realitzades pels gasetillers a sou del poder. De cop i volta, mitjançant la premsa, ràdio i televisió, el poble en general rebia una informació completament distorsionada del que havia estat la lluita clandestina. Amb les eleccions del '77, el cercle viciós es tancà definitivament. Periodistes, investigadors, els historiadors, s'anaren acostumant a valorar la importància d'un partit tan sols per la quantitat de vots obtinguts, sense tenir en compte per

a res la incidència social vertadera dels grups dins del teixit social. En l'organització del moviment obrer, en el ram de la sabata o la fusta, ¿on eren els "personatges" que anys més tard guanyarien les eleccions i esdevindrien diputats? Els barris començaven a muntar les primeres organitzacions veïnals; a instituts i universitats, els estudiants es mobilitzaven impulsats pels comitès de curs o per les Plataformes Anticapitalistes. I eren homes i dones anònims, desconeguts, qui creaven amb el seu esforç militant els embrions de les futures centrals sindicals i de les organitzacions obreres i populars. A les vagues, "Luna Park", "Astilleros de Mallorca", etc, hom podia trobar homes del PCE, de Bandera Roja o de l'OEC, trotsquistes o maoistes, marxista-leninistes de qualsevol tendència, però mai cap dels que en l'actualitat, investits pel vot popular, cobren sous milionaris.

Els joves que aleshores rondàvem per la vintena d'anys anàvem per ací per allà, col·laborant ara amb un partit, ara amb un altre, cercant el lloc adient per a la nostra militància. Finia el temps de la lluita individual. La dictadura, malgrat els seus continuats crims contra el moviment obrer, donava símptomes de debilitat. Encara assassinava (els obrers de Granada, Elda o la Seat, morts per la policia; l'execució de Puig Antich), però les mobilitzacions populars eren cada vegada més fortes, més combatives.

Record un aplec de joves que anaven a la recerca d'un partit adient per a portar a la pràctica la follia igualitària. Col·leccionàvem programes i revistes d'organitzacions amb el mateix interès que feia uns anys cercàvem segells o discs de la nova cançó. En aquell grup hi érem en Celestí Alomar, n'Eusebi Riera, en Pep Vilchez, jo mateix, "el sordet" (que ja era, d'amagat, dirigent del PCI(I-P)). Cada membre de la colla portava la revista o el programa d'un dels grups que ja actuaven a Mallorca i, teòricament, la feina era discutir el material per a, una vegada analitzat, entrar-hi assumint les conseqüències (repressió, detencions, presó o tortura en mans de la Brigada Social). Vist amb la perspectiva que donen els anys, ara no podria esbrinar si les reunions eren una trampa feta amb tota la bona intenció del món. Una trampa per a "caçar" els dos o tres que encara no havíem fet l'opció per un grup determinat. El cert és que en Celestí Alomar sempre compareixia amb material de Bandera Roja, i en Pep Vilchez —que encara no devia militar amb els carrillistes— ens portava el "Mundo Obrero Rojo". Els indrets d'aquelles trobades eren vertaderament increïbles. Obsessionats per les mesures de seguretat arribàvem a caure en la inseguretat més total sense adonar-nos del que feïem. Hagués estat molt senzill anar a un bar poc freqüentat, a la casa d'algun amic no fitxat per la policia... Feïem ben al contrari. Un dia de reunió, tots els membres de l'estol subversiu —sis o set persones carregades de paperassa subversiva—, dins un Seat 600, acaramullats con sardines dins d'una llauna, partírem vers... el dic de l'oest, en el port de Palma! Una idea de folls! Era l'indret més adequat per a sofrir una detenció per part de la Guàrdia Civil que vigilava el moll. Aquella nit, fosca, sense lluna, hi havia a un racó, prop del far, tres o quatre cotxes amb parelles. Allò era un "picadero"! I nosaltres, dins del Seat 600, amb les portes tancades, fumant, amb el caramull de publicacions clandestines damunt els genolls, provant de llegir amb una petita llanterna que havia portat en Pep Vilchez! Una situació d'autèntic surrealisme! En un determinat moment, "el sordet" i jo mateix li diguérem a Celestí Alomar, preocupats per la nostra seguretat i la del grup: "Aquí ens agafarà la Guàrdia Civil. Anem a una altra banda, qualsevol lloc que no sigui aquest, al costat del fanal, exposats a les

mirades de les parelles!" Evidentment, els amants que es besaven dins dels vehicles aparcats al costat al·lucinaven en veure set homes joves ficats dins d'un 600, amb una llanterna, provant de llegir diaris. Devien pensar: "Deuen haver sortit del manicomi!". Finalment, en Celestí Alomar va fer cas a les urgents recomanacions i partí en direcció del centre de ciutat. Amb tants d'anys com portàvem de lluita clandestina, encara no teníem un indret segur on reunir-nos! Pensava, per a mi mateix, que amb aquella gent no aniria enlloc, que m'estaven demostrant una falta de mesures de seguretat inconcebible. Era nit tancada quan, devers la una de la matinada, travessàrem un Molinar desert i arribàrem, a Can Pastilla. Aparcàrem el vehicle a un carrer que ens va semblar discret, solitari, i allà tornàrem obrir l'embolic de les revistes clandestines. En Pep il·luminava la fantasmagòrica escena amb una llanterna de piles antiga, que sovint s'apagava.

Enmig del fum que ens feia tossir —no podíem obrir les finestres del cotxe!—, encetàrem una llarga discussió. En Celestí, defensant les postures de Bandera Roja, parlà, exaltat, dels èxits del poble xinès en la construcció del socialisme. El "sordet" sortí amb un atac a Nikita Khruixtsev i els revisionistes soviètics "que havien enfonsat la dictadura del proletariat a la Unió Soviètica i ordien una propra restauració capitalista al país que va vèncer la fera nazi-feixista en la segona guerra mundial". Combatent les posicions de Celestí Alomar, deia que el pretès marxisme-leninisme de Bandera Roja era fals. "Una fulla de parra per a amagar la possible claudicació del grup davant del revisionisme. En Mao ja ho diu al seu llibret de citacions: cal anar molt alerta amb els que agiten la bandera roja per a atacar la bandera roja". En Celestí, que ens volia convèncer de les excel·lències de les revistes que havia arrelat, s'indignava i aixecava la veu demanant proves del que estava dient "el sordet". Després d'una llarga estona de combat dialèctic, vaig arribar a aclarir que, per tal de considerar "autèntic" un grup marxista-leninista, la publicació del partit, al costat de la falç i el martell, havia de dur, ben visibles, les imatges de Stalin, Mao Zedong, Lenin, Karl Marx i Friedrich Engels. Si no les portaven, el grup en qüestió no mereixeria la confiança del proletariat.

He de reconèixer que, malgrat la meua joventut i el desig fervent de trobar el "partit", aquelles discussions escolàstiques em deixaven una mica indiferent. Aleshores jo ja havia estudiat d'una forma exhaustiva els clàssics; no em vaig deixar embadalir mai per una imatge més o menys dels revolucionaris a la capçalera d'un full ciclostilat. La meua intenció era trobar un partit amb cert arrelament entre les "masses" —treballadors, estudiants— i que, mitjançant la lluita a favor d'unes determinades necessitats socials —augment de sou, millora al barri, seguretat en la feina, llibertats polítiques i sindicals—, el combat servís per a anar enfortint el nivell de consciència revolucionària del poble. Dins la colla hi havia un cert regust d'estalinisme que no m'acabava de convèncer. En Pep Vilchez, a una indicació meua referent al POUM i la guerra civil, em digué que Andreu Nin i Trotski havien estat uns aliats de Franco i la Gestapo, respectivament. Em vaig enfadar moltíssim i, per dintre, em vaig prometre no tornar a les trobades d'"investigació política" de la colla.

S'havia fet molt tard. Ja eren prop de les tres de la matinada i l'atmosfera dins del 600 era irrespirable. D'altra banda, els cans dels xalets on havíem aparcat lladraven, fent un escàndol que no ens convenia gens. Decidírem plegar sense haver arribat a cap acord concret.

No vaig tornar a reunir-me mai més amb aquells joves que anaven a la recerca del "partit". Mesos endavant, tothom va trobar recer propi adequat a la seva ideologia i interessos. "El sordet" continuà amb sa dèria estalinista militant al PCI(I-P); en Pep Vilchez, Celestí Alomar i Eusebi Riera, convençuts per Francesca Bosch de la bondat del carrillisme, militaven en el PCE. De la meua banda, anava establint els contactes que em portarien a organitzar-me en l'Organització d'Esquerra Comunista (OEC). Però això ja és un altre capítol de la història.

L'Antifranquisme a Mallorca 1950-1979, de M. Lòpez Crespi. El Tall Editorial número 18. Ciutat de Mallorca 1994.

La família: ahir, avui i sempre

El 1994 hem celebrat l'Any Internacional de la família. Així ho decretaren o recomanaren les Nacions Unides. Gràcies a Déu nostre Senyor i a la seva Santa Mare, a la Conferència del Caire guanyà el seny i no prosperaren les teories dels filòsofs de la mort i del genocidi per resoldre, segons ells, la fam i la misèria al tercer món.

La família. Sí, senyores i senyors, la família. Jo estic per ella, per la vertadera, l'autèntica, la tradicional (patriarcal o troncal), fonamentada, com és el meu cas, en el cristianisme humanista. Mirau, si jo fos japonès o nascut a la Xina m'inspiraria en les filosofies de Buda o de Confucí, i si fos moro, doncs bé, seria un seguidor de l'Alcorà i del profeta Mahoma. Ara, com que he tingut la desgràcia, o la gran sort, de néixer de pares i avis mallorquins i de pertànyer a la cultura europea occidental, assumesc les ensenyances dels meus majors, que em criaren en la seva fe cristiana, catòlica i apostòlica.

Crec, i sóc partidari, que cal restaurar el principi d'autoritat en les famílies del nostre país i de la nostra societat. I aquesta autoritat solament la pot assumir el pare i la mare. A ells correspon fer-ho, tant si hi estam d'acord com no i tant si està de moda com si no hi està, d'acord amb la lògica més elemental.

Un fogar, una llar, no és una pensió o un hostal al servei del client i on cadascú entra i surt quan li dona la reial gana. La democràcia assembleària, amb polítics que parlen de qualsevol bajanada que els passa per la cresta, serà fenomenal a la Carrera de San Jerónimo de Madrid, al Palau de la Ciutadella de Barcelona o ací, a Mallorca, a una casa de Ciutat entre el carrer del Conquistador i el del Palau Reial; però a la casa de cada un, qui ha de dur el timó no és la nineta capritxosa o el ninet aviciat i passota, sinó el pare i la mare. Així de clar i senzill.

Hem de restablir el principi que els nens i les nenes han d'esser, sempre, respectuosos amb la gent gran i especialment amb els pares i els avis. El pare i la mare han d'esser en qualsevol moment "mon pare" i "ma mare", no en Pere i na Catalina (és un exemple que pos), com s'acostuma fer a qualque casa d'aquests pobres rics progressistes.

Al govern del *Partido Socialista Obrero Español* i al seu *Instituto Social de la Mujer* està vist que això els deixa freds. La Constitució de l'Estat espanyol de l'any 1978 no reconeix cap confessió religiosa en particular ni tan sols esmenta el Sant Nom de Déu en el seu text. Una manera com una altra de cridar l'atenció, això de dir: "Jo no crec en Déu", o "jo som ateu", o "agnòstic" a un lloc on fins fa pocs anys tothom afirmava el contrari. Segons el *Gobierno democrático de España* ja no som en aquells "tristes tiempos del nacionalcatolicismo", i això d'una família igual a un matrimoni estable, durable, legal davant la Llei, format per un pare i una mare que crien i eduquen els fills i filles que han posat al món, són coses anacròniques i de l'any de la picor. Per als González, Alberdi i Belloch, en Karol Woytila —o sia, el sant pare Joan Pau II— és ben lliure de predicar al desert i, per què no, a la paret si li agrada; i nosaltres també som ben lliures de fer orelles de consol a les ensenyances de la doctrina cristiana si ens passa per l'entrecuix. Així que, senyores i senyors, posem dintre la mateixa olla i alcem a la categoria de família com Déu mana el concubinat, l'estar aplegat un home i una dona sense casar-se i fins i tot —per què no— la convivència de dos invertits i de dues lesbianes. Cal que estiguem a la page. El món evoluciona, els temps canvien.

Molt bé. El món evoluciona i els temps muden. Qui diu el contrari? Però no hem pensat si, amb tants divorcis, tantes separacions matrimonials i anul·lacions canòniques fetes a la lleugera, tanta permissivitat, tants costums i tradicions mallorquines i cristianes abandonades, no estam assassinant les nostres senyes d'identitat col·lectiva.

Tolerància? Quin remei! Jo puc esser tolerant,

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

encara que ho trobi bé i menys ho aplaudesqui, sempre que es tracti d'esser-ho amb famílies integrades per parelles heterosexuales malgrat no hagin passat, abans, pel jutjat i no diguem per la vicaria. Però que la *señora ministra de Asuntos Sociales de España, doña Cristina Alberdi* no em prengui el pèl i vulgui fer-me combregar amb rodes de molí dient-me que dos homosexuals —o sia, parlem clar i llampant, dos marietes o dues tortilleres— que s'apleguen ja són una família normal com la de ca vostra i ca nostra. Mai estaré d'acord amb això. No comprenc allò que està en contra de la Naturalesa. Tampoc m'interessa entendre-ho, i com jo molts mallorquins i mallorquines que veuen un poc més enfora que el seu nas. Amb una aberració com aquesta sóc i seré sempre bel·ligerant en contra seva.

I pel que fa a tots aquells i aquelles que, ara, no contents amb despenalitzar un poc més l'avortament, volen el genocidi lliure i gratuït —aquests *papás y mamás* que s'amaguen darrera la carestia de la vida per donar *riendas sueltas* a llur egoisme i hedonisme més vergonyosos—, jo pens que hom només els pot tenir llàstima, ja que, a mi, em fan fàstic i agrura.

És possible que hi hagi qui digui que no sóc el més indicat per dir aquestes coses. No m'importa, com tampoc no m'importa que em condemneu a esser sempre fadrí, i sobretot a no procrear fills i filles, jo seguiré conservant, fins al sepulcre, la meva fe en Déu i la seva Església Catòlica, la meva fe en la terra dels meus pares i la meva fe en una llar casolana que formen un home, una dona (o sia un pare, una mare) i uns infants. O és que ara, a Mallorca, a les terres de parla catalana, només tenen dret a opinar sobre aquest tema de la família els qui alaben el divorci, el concubinat, l'homosexualisme i no diguem l'avortament?

Jo us dic que no, lectors i lectores de *L'ESTEL de Mallorca*, i us convid a dir que no.

No escarmenta

Hom creia que després d'una estada de vuit mesos amb xoriços i delinqüents de tot calibre, la meravella que baixà a la terra dia 18 de juny de 1924 escarmentaria. Però no ha estat així. Un cop al carrer, el nostre *Mirlo Blanco* ha tornat reprendre la seva abnegada tasca de president, director i, perquè no, únic militant i seguidor del *Círcol Cultural Mallorquí*. Ho sabem de bona tinta gràcies a unes octavetes escampades a començament de mes, prop de Correus i també de Can Gerard Garcia, que deien textualment escrit així: "*Catalanisme es poble no ú vol*".

Quan es tracta de defensar la meva fe religiosa i la meva pàtria, jo també sóc fonamentalista

No us escandalitzeu. Respect i sóc tolerant amb qualsevol opinió filosòfica, religiosa i política exposada en termes de correcció i bona educació. Ara, quan es tracta de defensar la meva fe de cristià, catòlic i apostòlic o el meu sentiment patri de mallorquí i catalanoparlant, aleshores sóc fonamentalista.

Per posar un exemple a cada lloc —i prenguin bona nota certs jerarques del *Partido Socialista Obrero Español* que fa quaranta anys eren *Principes al Colegio de Montesión de Palma de Mallorca*— us diré que un cristià i un catòlic mai no pot estar a favor de la despenalització de l'avortament i que tot aquell que aplaudeix i justifica la seva pràctica, si és home de lleis, no estaria de més que agafàs el codi de Dret Canònic de 1983 i llegís el canó 1398, on diu ben claret que "qui procura l'avortament, si aquest es produeix, incorre en excomunió *latae sentiae*". O sia excomunicat immediatament de l'Església de Crist.

I també us diré, com deia un germà de la poetesa

de sa Llapassa l'any 1932 a la revista *La Nostra Terra*: "La raça i la llengua constitueixen respectivament el cos i l'esperit d'un poble, i un poble que viu amb el mateix cos i el mateix esperit d'un altre poble és evidentment el mateix poble". O sia, més clar que l'aigua, i tots ja m'enteneu si sabeu de lletra menuda.

Sobre l'article de l'oncle capellà

Referent a l'article publicat a *L'ESTEL de Mallorca* dia 1 de desembre, passat vull aclarir que el besavi patern del meu besoncle sacerdot Guillem Solivelles Arbona (1869-1950), o sia Joan Solivelles Mateu, no tenc constància de que fos mai batle reial d'Escorca. Qui sí fou batle reial d'Escorca és el pare d'aquest darrer —rebesavi del meu besoncle capellà—, anomenat Jaume Solivelles Cifre, qui ho fou l'any 1755, així com dos néts seus, Jaume i Joan Solivelles Canaves, germans de Bernadí Solivelles Canaves (1793-1872), avi seu per idèntica línia.

Quant a mon pare, Joan Estades de Montcaire i Solivelles —que era nebot i fillol de l'oncle capellà—, l'enterraren a la tomba d'aquest darrer prop de sa mare —la meva senyoràvia— i una germana d'aquesta fins el 21 de febrer de 1979, en què els seus ossos i les despulles encara fresques de la seva esposa, Rosa Bisbal Albertí, foren inhumades en el vas dels Estades de Montcaire.

Dades històriques del meu poble

1913. El bisbe Pere-Joan Campins, dia 1 de juny, signa el decret pel qual la fins aleshores vicaria en cap serà, a comptar d'aquella data, parròquia d'entrada. El 15 de juny féu la seva entrada el primer rector de la nova parròquia. Era de Campos i parent de la família de sa Barrala.

1924. Mor un home que es deia Gabriel Ballester. Era del partit d'Antoni Maura i havia estat batle del poble com també obrer de la confraria de sant Antoni de Viana. Pel fet de viure separat de la seva esposa, malalta mental, i estar servit per una senyora ja entrada en anys —la qual era la mestra de l'escola de les nines— li fou negada la sepultura cristiana per part de l'autoritat eclesiàstica del rector Llorenç Mas Mesquida.

1927. Un aldarull sobre melicotons i escolanets castigats al lloc dit el Fossar, que està just aferrat a l'església, obliga el 9 de setembre al rector Mas a prendre els atapins cap a Campos, on només a finals de 1935 renunciarà al càrrec inamovible i morirà capellà llis l'any 1947. El bisbe Llompart, en aplicació del dret canònic, designa un regent en la persona del prevere Antoni Caparó Busquets, de la família sollerica de can Ganxo, el qual a començament de l'any 1936 continuarà regint la parròquia del poble amb el títol d'ecònom.

1930. Es posen uns bancals nous a l'església del poble i comença les seves activitats la nova congregació mariana.

1931. El 14 d'abril a l'horabaixa col·loquen una bandera tricolor vermella, groga i morada— a la finestra de les cases de la vila.

1933. De mans de l'ecònom de can Ganxo i del batle de cas Pardalet, que era de la CEDA, es posa en marxa un "*Centro Recreativo*", el qual acabarà les activitats amb el triomf a Mallorca de l'açament militar del 18 de juliol de 1936.

1935. Al març comencen les activitats clandestines de *Falange Española y de las JONS* al poble, i entre els falangistes —consti que no ho tenc per cap deshonra— hi ha un germà de mon pare. Hi ha també les primeres pintades de "*¡Arriba España!*". (Això tampoc ho tenc per cap delictes).

1936. El 20 de juliol és destituït el batle esquerrà Ramis, que era de Llubí, i amb ell la gestora nomenada arran de la victòria electoral del 16 de febrer per part del *Frente Popular* a les Corts de la República Espanyola.

1950. Un sacerdot pollencí reemplaça a un de Sóller com a ecònom de l'església del poble. És el dia de la Mare de Déu del Carme. Un any després, dia per dia, serà reemplaçat per un prevere de sa Cabaneta.

El general Lister

Climent Garau i Salvà

A sa història passarà un admirable guerrer, set de desembre morigué després de molts anys lluitar. Enric Lister es posà dia del seu naixement, un home just i valent, com molts pocs se'n pot trobar.

De Galícia va partir amb sa família a l'Havana, era molt jove encara, molt poderós se pot dir. Un cas li va succeir un dia a seva gent, era un fet impertinent, ell ho volgué aclarir.

De l'Havana va tornar després de passats quatre anys, arreglà casos estranys per sa família ajudar. Ell bé s'hagué d'enfrontar, amb una Guardia Civil que havia donat motiu per sa alarma aixecar.

Ell va emprar sa força bruta com era molt poderós, això resulten factors que arriben amb sa disputa. És que sa llei mos resulta que per al qui ha pegat ell sol esser castigat, troba grossa capamunta.

Quan sortí de sa presó a sa mina entraria, allà sa feina faria, sa de feixuc picador. Sempre dugué sa passió a tot obrer defensar, sa seva idea va anar contra tot explotador.

Amb problemes se trobà, era ell que los movia, tot el miner el seguia per sa paga augmentar. Cap moment se doblegà a davant s'autoritat, los movia gros combat fins que el duien a tancar.

Astúries se sollevà contra es Govern de Madrid, allò resultà un confit, molt agre sabor deixà. Molta de get se matà, en Franco ho manaria, en Lister s'escaparia, cap a França se'n va anar.

Allà societat formà amb el Partit Comunista, ompliren molt grossa llista d'aquell que congenià. Quan sa guerra començà se canvià dins Espanya aixecant grossa campanya pel grup de gent *aunar*.

Molta de gent ajuntà formant Brigades de Xoc, acudien a tot lloc a on pogués ajudar, a poc a poc s'enrevoltà d'una gent molt decidida que sa vida donaria per s'ideal defensar.

En Lister se distingia, disposava d'element, el govern en tot moment amb armes el protegia. De tota casta en tenia, va demostrar el seu valor, sembrava un gros temor per allà on passaria.

Tres persones hi havia, que se deien sindicals, demostraven ser cabals de tots tres se'n parlaria. Lister, Durruti és diria, el Campesino també, varen complir ells molt bé, feien sa feina complida.

An en Lister empaitaren els feixistes cap a França, per tot arreu resistència els contraris trobarien. El cotxe agafarien que en Lister va emprar, però ell se va escapar, era a ell que perseguien.

De n'Stalin fou cridat després de sa gran derrota, havia dat bona prova d'estar ben capacitat. d'oficials un grapat cap a Moscou partiren. Dins s'acadèmia entrarien per ampliar facultats.

Quan n'Hitler va començar de Rússia sa invasió, en Lister d'Estat Major de seguida se'l nombrà. Pels mèrits que demostrà general se'l nombraria, cors d'Exèrcit manaria que glòries va *alcançar*.

Amb en Sukof feren lliga els famosos generals. Feien els plànols cabals per entrar a l'ofensiva. Cap moment les fallaria lo que havien planejat, un desgavell estremat els alemanys sofririen.

A moltes nacions van entrar que de fet ocuparien, els alemanys resistien, ells s'havien d'entregar, de Moscou se començà sa famosa ofensiva, a Berlín s'aturaria fita que s'assenyalà.

Sa Pobla no és racista

Guillem Crespí i Pons

El pobler no és racista, no ho és ni mai ho ha estat, sol donar hospitalitat an aquell que ho necessita. És que a algun periodista sa ploma li ha escapat perquè un cas aïllat per un "borratxo", o gat, ens ha embrutat la vista; la gent poblera està trista de veure el que ha passat, i és que dins la humanitat sempre hi ha qualche egoista.

També feina los donam els generosos poblers i els que guanyen doblers i no han de patir fam tampoc no els engegam perquè són bastant feiners.

Al-lots, aquests tan racistes les hauria de mancar un tros de pa per menjar, així podrien meditar que cosa és fam passar i esser més humanistes. Les coses se posen tristes, quan no et pots alimentar.

També a la Reial Acadèmia

Es Gall

Natural de Saragossa conec un que és "Carreter". Sabeu d'ell què és que m'embossa? Que es creu que et pot pegar coça, que un "espanyol" ho pot fer.

Com s'infectà l'epidèmia a colònies d'Ultramar, a la Reial Acadèmia l'irrita la gent abstèmia del beuratge castellà.

D'"espanyol" n'estic fart massa, que només compti el seu vot! A dins ca nostra s'ajaça, inflant-se, i amb mala traça ens treu de casa, si pot.

Aquest té com a fortuna aixafar-te i amb un tub imposar "llengua comuna";

si els teus mots pròmous, totduna a la cara, ofès, t'escup.

No és estrany que fos fundada l'Acadèmia pel "Borbó", any abans que fos rasada nostra nació i fos privada, pel "Decret", del seu honor.

Jo us vull ensenyar el "codi" per ser dignes dels padrins: Que al cor l'autoestima ens rodi, la infecció fent lluny amb odi de Mallorca els mallorquins.

A s'Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria

Guillem Crespí i Pons

Per esser l'any dedicat a distingit personatge, a ell vull retre homenatge, a s'arxiduc austríac, amb un llenguatge versat vull realçar son llinatge.

Era un home de bondat, segons ens conta la història, aquesta es la seva glòria d'un príncep molt recordat.

Tenia algun defecte, també un gran virtut, el nostre bon arxiduc, persona de gran respecte.

Na Catalina Homar, garrida treballadora de qui l'arxiduc s'enamora, que molt la va estimar.

Miramar, punt de bellesa de la costa mallorquina, allà on el sol s'inclina en claror, ple de tendresa.

Miramar, joia poblera que l'arxiduc va comprar, on hi va descarregar

tota la seva quimera.

Un encisador paratge per terra i penya-segat, mar i aire-cel envoltat forma un formós paisatge.

A baix de la serralada a la vorera de mar, d'allà podem admirar i també apreciar la roca: sa Foradada.

Desvetllament de Ramon Llull, somni de Lluís Salvador. Miramar el punt major dels bens illencs de s'Arxiduc.

Volada de la gavina, la flaire del romaní, on la brisa és la més fina del terme valldemossí.

Un ram de flors de mimosa el que jo vull regalar, sia per engalanar la vila de Valldemossa.

Creis-me, el que jo no puc és acabar la glosada sense dar una exalçada dient: Visca l'Arxiduc!

La nostra història

Els comtes-reis i la Bíblia

El rei En Jaume coneixia el contingut de la Sagrada Escripura. Segons el cronista Pere Miquel i Carbonell, les havia estudiat sense l'ajut de cap mestre i anà fins a la exageració en escriure: "I encara aquest excel·lentíssim rei En Jaume hagué un altre do de nostre Senyor Déu, així com els seus apòstols, car ell entengué e sabé per si mateix, sens mestre instructor, les divinals escriptures per gràcia de l'esperit sant". En les festes de l'any, a qualsevol indret on es trobava, acostumava a predicar al poble seguint un text bíblic.

En el *Libre dels Feyts* hi ha algunes frases llatines extretes de la Bíblia. Comença partint de les paraules que llegim a l'epístola de sant Jaume: "Que la fe sense obres morta és", i unes altres de l'Antic Testament: "Qui estalvia al seu fill les vergues de la correcció el perjudica, i no sembla pas que el vulgui bé". Segueix dient: "*Omnia pretereunt praeter amare Deum*", i dona aquesta explicació "que totes les coses d'aquest món són moridores i es perden, sinó solament l'amor de Déu. I nós, coneixent que aquesta és la veritat i les altres coses són mentida, volguérem donar, girar i adreçar als manaments del nostre Salvador el nostre pensament i les nostres obres, i deixarem les vanes glòries d'aquest món per aconseguir el seu regne".

El 6 d'agost de 1276, a la ciutat de València, moria el rei En Jaume. En plena agonia demanà que li fossin llegits els psalms i ell mateix recitava en català: "Jo, Senyor Déu meu, entraré a la teva casa i adoraré el temple sant teu, e em confessaré al teu nom, Senyor. En les teves mans, Senyor, coman el

meu esperit, car tu, Senyor, m'has rebut, qui ets Déus de veritat"

Si bé sembla que el Conqueridor era il·lustrat, res no s'oposa a l'atribució dels versicles i els comentaris esmentats. Pot explicar-ho la seva freqüentació a les cerimònies religioses i, també, la manera com el rei es lliurava de bon grat a escoltar les sentències dels savis i com les encomanava a la seva tenaç memòria.

Desig de versions catalanes

Les lletres catalanes començaren llur volada l'any 1285, quan Alfons el Liberal inicià el regnat, als vint-i-tres anys. Si per un cantó manifestà les afeccions pròpies de l'edat juvenívola, d'altra banda sorpren l'extrema cura amb què atengué l'administració pública i privada, les relacions diplomàtiques amb els regnes de l'Orient i les seves inclinacions per la literatura.

El 1235 hom traduí la Bíblia al francès. Cinquanta anys després, el seu pare, Pere II el Gran, en posseïa una. A causa d'unes angúnies econòmiques als darrers anys de la seva vida, hagué d'empenyorar-la. El preciós manuscrit retornà al rei Alfons el 1290.

L'anomenada de què gaudien les versions bíbliques en les llengües romàniques, i singularment la francesa, mogué Alfons a voler una versió catalana. Des de la Cuda de Lleida expedí dues ordres, el Nadal de 1287. La primera l'adreçà a Pere Marquès, dient-li com enviava Berenguer Fullit a Barcelona, un cal·lígraf expert, perquè passàs en net un text de la que esdevindria Bíblia catalana i deixàs els espais destinats a miniatures. La segona disposició la dirigí al conseller Jaume Montjuïc, jurisconsult barceloní de gran competència, el qual fou designat per traduir la Bíblia al català, seguint preferentment la versió francesa. Durant tot el 1290 Montjuïc i els seus col·laboradors seguiren treballant, però abans de finir l'any Montjuïc morí. Segons Carreras Candí, és versemblant que restà enllestida el 1291, just mort el Liberal.

L'erudició de Pere III

Pere III de Barcelona (IV d'Aragó), es distingí en l'oratoría, en la poesia, en la literatura, en la història i en astrologia. Fou un dels reis més parlamentaris i que més contacte tingué amb la seva gent. Ell mateix pensava i escrivia lentament els seus discursos, que després esmenava, col·leccionava i feia arxivar curosament. Lector infatigable com era, tenia sempre a punt la frase més oportuna, recollida amb constància de la Bíblia o dels llibres històrics. Per la riquesa de citacions que feia de l'Escripura, demostrà que la coneixia molt bé i que era el llibre que llegia i consultava més sovint. La primera vegada que la demanà consta que fou als vint anys, i la volgué en català: "*Cum nos bibulum vestram in romancio scriptram necessariam habemus*".

No ha d'estranyar-nos pas la copiosa erudició sagrada de la qual estan repletes les seves proposicions, sempre encapçalades per uns versicles adequats a l'assumpte que volia anunciar. En la proposició a les Corts de Vilafranca del Penedès (1387) pronuncià un elegant i ben raonat discurs ple d'erudició sagrada i secular, el qual captà la benvolença de l'auditori amb el versicle "*Inclinate arem vestra verba oris mei*" (que pugi a Déu el meu clam, Psalm 77:1). El 1370, Pere III convocà Corts a Tarragona notificant a la nació que consultava sobre la defensa, perquè gents estranyes es preparaven per envair el territori. El versicle que encapçalà la patriòtica proposició no podia ésser més escaient: "*Hoc autem scitote, quoniam si sciret pater familias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodi domun suam. Ideo et vos estote parati*" (Lluc 12:39). El rei plantejà la proposició amb la precisió d'un matemàtic; al final, satisfet d'haver-la demostrat, tornà a repetir l'enunciat del problema: "Les quals paraules volen dir: sàpits açò que si lo senyor de la casa savia la hora que lo ladre vingüés

vetlaria e no lexaria foradar aquella. E donchs sciats aparellats. E aquestes paraules dreçat nos a vosaltres dehiem que vetlets en tal manera que los enemichs e ladres no us troben durment mes... vetlets en guisa que puxam dir les paraules que dix Jhesu Crist a sos deixebles: Luc XII, Benyirats són les servents quan los vetla lur senyor".

La tradició d'aquesta forma d'oratoría derivada de l'Església no sols es manifestà en l'exordi de les proposicions regularment recolzades en fragments bíblics, sinó àdhuc el final del discurs era semblant a un sermó. N'és un exemple l'acabament d'aquesta proposició: "Perquè placia a nostre Senyor que nos siam així vetlants en les obres que havem a fer de nostre regiment, e vosaltres en ço que havets a obtenir mitjansant la sua misericòrdia obtengam daça la sua gràcia e finalment della a la sua glòria, Amèn."

Entusiasme per la lectura

Joan I, l'Amador de la Gentilesa, fou un fervent enamorat del saber clàssic i es mostrà entusiasmada per la lectura. Quan tenia vuit anys, el seu pare Pere III pagava, a compte de l'infant hereu, un llibre el qual contenia "los salms penitencials, los credos e altres oracions". Era capaç de llegir-se tota la Bíblia cada any i cobejà posseir-la en català, en francès i fins i tot en hebreu.

Es delitava a dissertar sobre temes transcendents, com el de la immortalitat de l'ànima, amb homes tan il·lustrats com Bernat Metge.

Guillem de Copons, cavallerís de Pere III i Joan I, traductor del *Tresor*, escrit per Bruneto Latino, duqué al rei Joan, el 1383, una versió francesa de l'obra de sant Agustí *De Civitate Dei* i una Bíblia, com a present del duc de Berry. La primera d'aquestes obres fou traduïda de seguida al català. A la seva biblioteca, al costat de les bíblies i de l'exposició dels psalms d'Innocent III, traduïda al català per Joan Romeu, hi havia llibres d'astrologia, història, literatura, novel·la, moral i d'altres.

Martí l'Humà i les escriptures

Feia pocs mesos que Martí l'Humà, cridat a la Corona d'Aragó per la substitució testamentària del Cerimoniós, havia entrat a Barcelona deixant la Sicília pacificada, tot seguit se'n va anar a Saragossa per ésser coronat solemnement, d'acord amb la tradició.

Allí convocà Corts generals per la primavera de l'any següent, les quals s'obriren a l'antiga Seu del Salvador. Assegut en el soli, amb pompa majestàtica, pronuncià un discurs partint d'uns versicles de la primera carta de sant Joan: "*Haec est victoria quae vicit mundum, fides nostra*" ("La victòria que ha vençut el món és la nostra fe") (5:4), en el qual es referí al valor i a les proeses dels seus antecessors, i a la fidelitat, constància i gestes dels seus vassalls, fent particular memòria de la campanya de Sicília. També pronuncià una oració a les Corts de Perpinyà (1406), la qual és el monument més famós i brillant de la eloqüència política catalana; tot l'esperit de llibertat, totes les glòries de Catalunya se sentiren en aquesta proposició. Martí I és l'únic sobirà del casal d'Aragó que ha dedicat tot un homenatge parlamentari a la glòria del Principat, posant davant "*Gloria dicta sunt de tu*" (Psalm 87:3), que ja predisposà a l'entusiasme. Les citacions de l'Antic i del Nou Testament es barregen amb les dels autors clàssics, molts d'ells portats per primera vegada pel corrent renaixentista clàssic incorporat ja a les lletres catalanes. La darrera proposició del rei Humà és la clau d'or que tanca l'apogeu de la nostra oratoría parlamentària. **Joan González i Pastor**

El decàleg de la llengua

Miquel Julià i Prohens

1. Estima la teva llengua, la llengua catalana, i parla-hi sempre; no la substitueixis per cap altra.
2. No visquis en fals, disfressat de foraster; que així traeixes l'herència dels teus pares.
3. Fes de cada dia un dia de festa; parlant per tot arreu amb orgull la teva llengua.
4. Coneix i honora els pares de la llengua i de la pàtria; des de Ramon Llull a Josep M. Llopart, des d'Ausies Marc a Joan Fuster i des de Bernat Metge a Salvador Espriu.
5. No et prostitueixis, substituint la teva llengua, que les bagasses deshonren la nissaga.
6. No furtis el llenguatge forà ni baratis el teu; nostres belles paraules són un tresor als teus llavis.
7. No et deixis enganyar per aquells qui volen desfullar i trossejar la llengua catalana.
8. No rebaixis la teva llengua sota les altres; estima-la sobre totes.
9. Sigues mallorquí ferm i amable i conqueriràs respecte i estima al teu país i als altres.

Joieria - Argenteria - Relotgeria

MARIA JOSE

Cada més una oferta

El mes de gener:

Cadenes amb penjoll

Cardenal Rossell, 52. Tlf. 262294

Coll den Rabassa

Autodeterminació

"C. Ranualt: Senyoreta Lundt, Senyor Laszlo, els present el Major Strasser.

"M. Strasser: Molt de gust. És un plaer que m'havia promès des fa molt de temps.

"Laszlo: Estic segur que sabrà perdonar la meua reserva, però jo sóc txec, Major.

"M. Strasser: Vostè era txec. Ara vostè és súbdit del Reich alemany.

"Laszlo: Mai no he acceptat aquest honor, ara estic a territori francès.

"M. Strasser: M'agradaria parlar de la seva posició ara que està dins territori francès.

"Laszlo: Ni l'hora ni el lloc em semblen apropiats.

"M. Strasser: Bé, fixem una altra hora i un altre lloc. Demà a les deu a l'oficina de la policia." (Guió del film *Casablanca*)

El cielo, se les antoja, una vitrina de espuelas (Federico García Lorca)

I així és per a tanta gent que no sap veure la bellesa natural de les coses, i tot ho interpreta segons el color del seu cristall. I si estan acostumats als esperons del senyoret feudal, tot segueix el mateix camí: les estrelles de la nit, no són estrelles als seus ulls, són esperons.

De manera humana i no divina, Moisès va demanar al Faraó l'autodeterminació dels hebreus; i el faraó li va respondre amb esperons. No hi va haver *Perestroika*, i Ramsés va acabar com en Ceausescu. Però no tots els qui es neguen als canvis són derrotats, depèn de la fe dels qui estan sota els esperons.

"El president Eisenhower no es podia comprometre a res que implicàs un canvi estructural en l'arquitectura de la societat americana. El seu conservadurisme era ferm i rígid, i qualsevol mal que desfiguràs Amèrica havia d'esser extret poc a poc, amb unes pinces, perquè el bisturí del cirurgià era un instrument massa radical per a aquesta la millor de les societats possibles." (Goretta Scott, viuda de M. L. King)

Per a molts dels nostres conciudadans, l'unitarisme espanyol és també la millor de les societats possibles. L'anomenat "*Estado de las autonomías*" té molt més d'Estat que d'autonomies. Hi ha coses difícils de dir a causa de l'autocensura per segles d'intolerància i repressió centralista, però s'haurà de dir, encara que sigui sense gestos aspres. Qualcú ha dit que és dur parlar als mallorquins, un poble de sords, que es defensa contra els interessos d'una gent que té una oïda excel·lent.

Des d'Isabel la Catòlica l'unitarisme castellà o espanyol ha somniat en la triple unitat: Religiosa (control de consciència i llibertat íntima).

Política (absolutisme al servei de l'oligarquia castellano-andalusa).

I ètnico-lingüística (uniformisme i insensibilitat a allò que no siguin els valors d'aquesta oligarquia beneficiària de l'Estat espanyol).

En la pràctica, nou fou mai un projecte de convivència per la fecundació entre els pobles i les diverses cultures, sinó l'exigència, a vegades violenta, que els pobles "associats" a Castella renunciàssim a seguir existint com a poble. Ens han sotmès a un procés de convertir-nos en extensions de Castella. Només a finals del segle XX, quan el centre espanyol ha perdut la seva antiga vitalitat, les nacionalitats hem començat a alçar el cap de manera tímida i ordenada.

El procés de castellanització de les Amèriques i de les nacionalitats peninsulars i illenques fou feta de batussa en batussa, com els *quintos* dels pobles: jueus expulsats, guerra de Flandes, matança d'indis, guerres a Europa, expulsió dels moriscos, conquesta "*por el justo derecho de las armas*" de la Corona Catalano-Aragonesa (1707-19), guerres civils i dictadures...

D'ençà que Felip V ens conquistà per les armes i abolí les nostres llibertats (negociació d'imposts militars, dret a no realitzar prestacions militars, vigència plena del català com a idioma oficial a tots els nivells...), l'opressió centralista ens ha imposat sistemàticament els seus criteris totalitaris fins a despersonalitzar-nos

i convertir-nos en un engranatge més de la seva maquinària, de l'Estat espanyol.

"Perdre la individualitat pròpia i passar a esser el simple engranatge d'una màquina és impropri de la dignitat humana." (M. Gandhi).

La Corona de Castella té una tradició de govern absolutament oposada al liberalisme mediterrani de l'antiga Corona Catalano-Aragonesa. Castella fou una monarquia absolutista. Aragó va tenir juntament amb Anglaterra— els primers parlaments europeus, i els seus reis foren pactistes, o sigui, entenien la monarquia com un pacte lliure (autodeterminació) amb els súbdits. Castella era un sol Estat centralista. Amb els Reis Catòlics, Castella i Aragó només tenien en comú la persona del rei, però eren independents entre ells (per exemple, els catalano-aragonesos no podien negociar amb Amèrica, que era patrimoni de Castella exclusivament).

I així fou fins que Felip V ens va imposar a sang i foc l'absolutisme centralista de Castella, convertida en màquina del cesarisme de l'època. Va preferir posseir-nos abans que estimar-nos.

Ara, quinze anys després de la transició democràtica, es volen fer passar per normals unes autonomies raquítiques i uns bilingüismes vacil·lants que acaben allà on el primer buròcrata li dona la gana d'obsequiar-nos amb el generós desconeixement de la nostra llengua. I tot això després de quaranta anys de cruel marginació i repressió. Un temps durant el qual fins i tot per posar un semàfor ens havíem de desplaçar a Madrid. Un temps en què, a l'escola, el mallorquí-català no sols estava totalment marginat, sinó obertament perseguit. En què es va introduir a cada llar un poderós sistema totalitari, una única cadena televisiva, barroerament censurada, i d'exaltació a *tope* de la mitologia unitarista: des del Cid o la "*Invencible*" fins a la "*Fiesta de la Hispanidad*", instituïda per Franco amb motiu de la visita de Heinrich Himler, cap de les SS nazis, i de Wilhelm Canaris, cap de l'espionatge del III Reich, l'any 1940.

"Com d'ingènua i senzilla ha convertit Amèrica la seva població blanca, i com de cruel i inconscient... (però) l'home negre ha de demostrar al blanc que cerca la justícia tan per a si mateix com per a ells." (M. L. King)

Però l'estil federal i democràtic de les nacionalitats sempre s'ha vist com un obstacle per a la jungla política madrilenya, que ja tenen, per a nosaltres, les seves autonomies... per sevillanes. A la jungla, celebren les seves llibertats, però per darrera juguen al fet consumat. Per què han de somriure si poden donar ordres? Parlen d'universalismes... que pagam nosaltres. Condemnen *apartheits* llunyans mentre donan branca a les ètnies de més aprop. Ostenten la generositat de gran senyor amb els fills ingrats. Simulen gestos integradors a favor del "patrimoni cultural comú" i d'altres causes nobles, mentre ens priven d'instruments base d'una autonomia real: fisc, igualtat d'oportunitats, educació i mitjans de comunicació propis i en la nostra llengua davant l'allau castellanitzador...

I és que, a Madrid, sempre estan disposats al sacrifici... del proïsme... I així, sense adonar-nos dels seus fins equilibrats damunt la corda fluixa, ens releguen a una situació en què el nostre desenvolupament normal i els nostres interessos es veuen interceptats.

Abans ens agredien de forma directa. Ara, som europeus de perfil. Oficialment ens protegeixen, però el menyspreu es fa visible en les omissions. I és que, de les Amèriques, ara ja sols els queden les comunitats que amb suau ironia anomenen "autònomes".

No ens hem d'enfadar, però tampoc hem de quedar aturats. Ens hem de fer amics dels nostres opressors, no per fer-los la pilota, sinó perquè compreguin que no els odiam. "La nostra ira, dominada, pot tornar-se una força capaç de moure el món." (Gandhi). "Actualment, Déu continua dient als farons moderns: Deixau partir el meu poble." (C. Scott King) **Jaume Tallaferró**

Catecisme del jove patriota

Per a tots aquells joves que encara no tenen les idees clares sobre el que representa esser ciutadà dels Països Catalans:

Considera, fill de Catalunya, que tots els homes de la terra porten en llur naturalesa la força de la seva raça.

La raça és una mateixa llengua, uns mateixos costums, un art i unes ciències pròpies, un caracterització natural i definida.

La raça la fa la terra.

La terra i la raça són la teua pàtria.

La pàtria és com la mare, només se'n té una.

I tu, català de Mallorca, com deia el nostre Germà Major, Ramon Llull, que llegeixes això, quina és la teua pàtria?

Com és que no defenses Catalunya?

Per què t'empegueixes de la llengua que t'ensenyà ta mare?

Per què no uneixes el teu esforç als germans que lluiten per la llibertat de Catalunya?

Guaita tots els pobles de la terra, no en veuràs ni un que tanqui amb pany i clau la seva història, que renunciï a la seva llibertat.

Pensa, català, que ets fill d'un poble que era el més lliure del món; i ara jau lax i decaigut sota el pes embrutidor de les cadenes.

La teua ànima de català restarà embrutida, no totes les cadenes són de ferro.

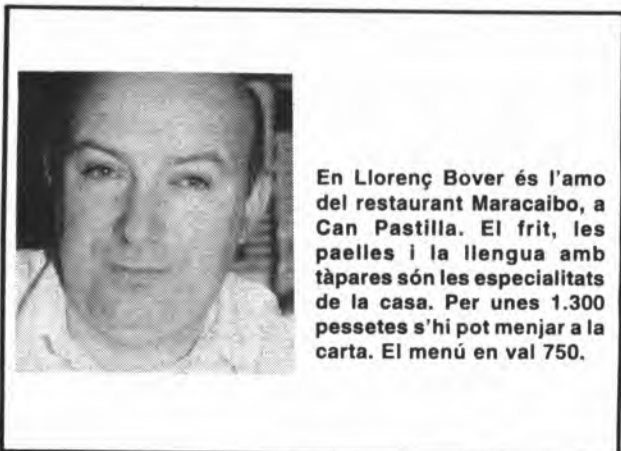
Llegeix la història de la teua pàtria i en les seves planes hi veuràs resplendir gloriósament el mot independència.

En la lluita, el teu fervor patri i la teua inquietud aixecaran onades!

La prudència és una covardia.

Si ets creient, defensar la teua pàtria és deure terrenal. **Joventuts d'Estat Català**

"Una nació, en el nostre temps, consisteix en la solidaritat de tots els patriotes, altrament diversificada per opinions i creences múltiples en els terrenys que no són el comú terreny nacional. Qualsevol intent d'exclusió en aquest terreny resulta oposat a l'essència del nacionalisme." **Antoni Rovira i Virgili**

En Llorenç Bover és l'amo del restaurant Maracaibo, a Can Pastilla. El frit, les paelles i la llengua amb tàpares són les especialitats de la casa. Per unes 1.300 pessetes s'hi pot menjar a la carta. El menú en val 750.

Genocidi contra la nació catalana (II)

A Lleida

En entrar les tropes del general Franco a Lleida, aparegueren amb profusió a la via pública, a les oficines públiques, etc, d'aquesta ciutat i a les altres poblacions catalanes que eren successivament ocupades, uns cartells ordenant parlar la llengua castellana, amb textos com els següents: "Si eres español, habla español", "Habla el idioma del Imperio", etc. El falangista català, Josep Maria Fontana i Tarrats, tot i pretendre disminuir la importància d'aquest fet, el reconeix, en escriure: "El señor Hernández Malillos, a quien yo recordaba como jefe superior de policía de Barcelona, era comandante militar de Lérida e hizo fijar en las paredes unos papelillos que decían: "Si eres español, habla español".

A Barcelona

Cinc mesos després de l'ocupació de Barcelona, a mitjan juny, un periòdic oficial publicat a la ciutat, *Hoja Oficial de la provincia de Barcelona*, anunciava solemnement que "Catalunya vuelve a ser de España". I, triomfalment declarava: "El que aún mantenga vanas ilusiones en la persistencia del catalanismo, no tardará en llevarse grandes disgustos. El primero se lo preparan los intelectuales catalanistas que ahora, con la ayuda del Diccionario de la Academia Española, están aprendiendo, a toda prisa, a escribir en castellano para no plantear a las Musas el grave problema del paro forzoso".

Heus ací el text d'aquest article:

"CATALUÑA GANADA PARA ESPAÑA Y PARA EL MUNDO

"Para los catalanes que nos sentimos siempre vinculados al espíritu español, ha sido una compensación bien merecida el recibimiento triunfal que se ha hecho en Barcelona al excelentísimo Ministro de la Gobernación. Nos hemos sentido compensados de todas las amarguras pasadas. Habíamos visto como a fuerza de perseverar en el halago de sentimentalismos ingenuos y en el fomento de vanidades particularistas se iba envenenando el alma de nuestro pueblo y desviándole de su verdadera misión. Durante años y años, nos sentíamos extranjeros en nuestra propia patria. Todo nos era hostil. La labor disolvente y canalla de unos políticos sin más ley que su propia ambición y de unos quantos intelectuales pedantes que habían constituido un Parnaso para su uso particular, un Parnaso que no pasaba de ser un ateneo pueblerino de sabiondos mequetrefes, había conseguido ahogar cuanto fuese expresión de hispanidad y reconocimiento de una gloriosa condición española, que era torpemente negada a quienes se sentían aplastados por una grandeza que hacía demasiado evidente su insignificancia y lo ridículo de sus gestos melodramáticos.

"Voz auténtica ha sido, cerca del excelentísimo señor Ministro, la figura prócer del Conde de Montseny, que ha sabido interpretar admirablemente la voluntad de nuestro pueblo, que, con la triste experiencia de unas desatinadas aventuras a las que le lanzaron sus viejos políticos, pone hoy todo su esfuerzo y todo su amor en aquellos hombres patriotas i abnegados, que, como nuestro presidente de la Diputación, le señalaron siempre los caminos de la prosperidad i del honor.

"El Conde de Montseny fue siempre un esforzado defensor de España en su amada tierra catalana. Ahora, la vigorosa explosión de patriotismo con que se acogió a nuestro gran embajador en Roma le habrá proporcionado la satisfacción de ver a Cataluña ganada para España."

Tanmateix, el comte del Montseny, tan lloat en el text d'aquest article, al cap d'uns mesos presentava la dimissió del seu càrrec, com a protesta per la política que els ocupants realitzaven a Catalunya.

A la ciutat de Lleida, en l'acta de la sessió de

(Textos que ho demostren)

Extret del llibre de Josep Benet Catalunya Sota el franquisme

l'Ajuntament, del dia 18 d'agost, hom hi feia constar el següent: "El señor Cava pidió, y así se determinó, que se cumpla el acuerdo municipal que entiende debe existir, dictado contra los letreros o rótulos en catalán de los distintos comercios, industrias i todos los establecimientos de la ciudad."

A la ciutat de Tarragona, el nou ajuntament designat pels ocupants publicava també una disposició que ordenava que en el termini de quaranta-vuit hores desapareguessin tots els cartells i anuncis en llengua catalana.

Uns quants dies després, el governador civil de la província de Tarragona també publicava una disposició que exigia la substitució de tots els impresos i rètols escrits en català, abans del dia primer de maig. Heus ací el text íntegre:

"GOBIERNO CIVIL ROTULOS, LETREROS, ETC.

"Declarado único idioma oficial el castellano, es natural, dando con ello sentido a la unidad, que todo rótulo, letrero, cartel, etc, que esté expuesto al público sea redactado en el idioma oficial.

"Por otra parte es igualmente lógico que los nombres de las calles, los carteles indicadores de servicios de circulación, de establecimientos i cuantas prevenciones se expongan al público sean asequibles i comprensibles para aquellos españoles no oriundos de esta Región y presten su finalidad a los extranjeros que visiten nuestra Patria única.

"Teniendo en cuenta las anteriores consideraciones, los señores alcaldes procederan desde el momento de la publicación de la presente Circular a suprimir todo rótulo o letrero de calles, establecimientos que de ellos dependan que no estén redactados en castellano.

"Al mismo tiempo dispondrán que aquellos particulares cuyos establecimientos tengan rótulos, letreros o carteles los sustituirán per sus correspondientes en castellano."

I ara, aferrau-vos: "Aquellos establecimientos abandonados que tengan rótulos de los que se señalan en esta circular cuidarán los señores alcaldes que desaparezcan igualmente. Y aquellos cuyos propietarios no cumplimenten esta disposición serán borrados por Agentes de la autoridad municipal con cargo a sus respectivos dueños.

"¡Saludo a Franco! ¡Arriba España! Tarragona, 18 de abril de 1939. Año de la Victoria. El Gobernador Civil, Mateo Torres Bestard."

Quinze dies després de publicada aquesta circular, el governador civil de Tarragona començà a imposar sancions. Heus ací una relació apareguda a la premsa de Tarragona: "A don Valeriano Llusa Guach, vecino de Valls, 500 pesetas por usar en sus relaciones comerciales facturas impresas en idioma no español.

A D. Salvador Figuerola Blasi, vecino de Valls, 500 pesetas por tener escrito en catalán un rótulo del establecimiento de su propiedad.

A D. Francisco Magriñá, vecino de Valls, 500 pesetas por tener escrito en catalán el rótulo de la industria de su propiedad.

A D. José María Catalá Oliva, vecino de Valls, 100 pesetas por tener escrito en catalán un rótulo de propaganda de su profesión

A Da. Rosa Domingo, vecina de Valls, 100 pesetas por tener escrito en catalán el rótulo de la industria de su propiedad.

Els funcionaris han de parlar castellà

Del *Boletín Oficial de la provincia de Tarragona* del dia 19 d'abril de 1939, copiam les disposicions que

segueixen: "Siendo pues ya necesario acabar esta perniciosa corruptela y restablecer en el orden la vida pública el respecto debido a la gloriosa lengua española, que es y debe ser patrimonio común de todos los españoles, he resuelto a disponer lo siguiente:

"Primero. A partir del día primero de agosto próximo, todos los funcionarios interinos de las corporaciones provinciales y municipales de esta provincia, cualquiera que fuera su categoría, que en acto de servicio dentro o fuera de los edificios oficiales, se expresen en otro idioma que no sea el oficial del Estado quedarán ipso facto destituidos, sin ulterior recurso.

"Segundo. Si se tratase de funcionarios de plantilla, titulares o propietarios en tales corporaciones, y se hallaran pendientes de depuración, dicha falta determinará la conclusión del expediente en el estado en que se hallare, y la inmediata destitución del transgresor sin ulterior recurso.

"Si se tratase de funcionarios ya depurados y readmitidos incondicional y condicionalmente, se reabrirá su expediente de depuración, y, puesto que toda depuración hasta ahora realizada es revisable, se estimará esta falta como nuevo cargo adicional, y en consecuencia se propondrá sanción o se agravará la ya aplicada. Pudiendo en ambos casos llegarse a la destitución.

"Tercero. Los mismos criterios se aplicarán con respecto a los funcionarios interinos, propietarios o titulares abscritos a cualquiera de los servicios públicos civiles de la provincia, especialmente a los que fueran maestros i profesores del Estado, así como a inspectores municipales de Sanidad. Por lo que se refiere a maestros i profesores privados, autorizados para la enseñanza, los infractores quedarán personalmente incapacitados para el ejercicio de la función docente.

"Cuarto. Todos los Agentes de Inspección y Vigilancia, fuerzas de la Policía Armada y Guardia Civil, tanto de la Capital como de la provincia, extremarán el celo i la vigilancia para el más exacto cumplimiento de esta disposición i elevarán denuncias, juntamente con el atestado, en el que se recomienda la práctica de información testifical.

"La Autoridad espera de los señores Presidentes de Corporaciones i servicios públicos civiles de toda especie la más asidua, abnegada i patriótica colaboración, a fin de lograr rápida y eficazmente el restablecimiento del uso exclusivo del idioma nacional en todos los actos y relaciones de la vida pública en esta provincia. El Gobernador Civil, Wenceslao González Oliveros."

A Solidaritat Nacional de Barcelona el 31 de juliol de 1940, una escriptora catalana anònima, conta: "La meva tia Mercè Farnés era directora de la Biblioteca de l'Escola del Treball. Quan van entrar els nacionals, el nou director de l'escola la va cridar per ensinistrar-la en les noves consignes. La conversa, més o menys, va anar així:

– D'ara endavant, senyoreta Farnés, parlarà en castellà.

– Com vol dir?

– Doncs que sempre haurà de parlar en castellà.

– A tothora?

– Quan parli en públic, s'entén.

– Però, si la persona que ve a la biblioteca és catalana?

– És igual, li ha de parlar en castellà.

– Però, si la persona que em demana el préstec és coneguda meva, i jo sé que és catalana i tinc el costum de parlar-li en català?

– És igual, li ha de parlar en castellà.

– Quina comèdia!

Amb aquesta frase, la meva tia expressava la seva perplexitat, res més. Però li va costar un expedient com a rojoseparatista. *Pedra de Toc*, Barcelona, Editorial Nova Terra, 1970. Pàg. 43-44. (continuarà)

Així ens tracten els espanyols

En Jordi Llobet i Martí, de Barcelona, el 23 de febrer de 1982 va esser denunciat a la Guardia Civil perquè es negà a parlar en castellà. El 30 de març de 1982, na Maria Dolores Pérez Sánchez-Fortuny, de Barcelona, a la comissaria del carrer Llúria, fou deixada al calabós setenta-dues hores per voler parlar en català. El 23 d'abril de 1982, en Gabriel Borràs Calvo, de Barcelona, va esser retingut dues hores a la comissaria del carrer Nou de la Rambla. El 3 d'agost de 1982 hom no volgué atendre en Josep Estruch i Traité a la comissaria de Badalona perquè parlava en català. El 27 de maig de 1982, na Flora Iglesias va esser detinguda durant dotze hores perquè va parlar en català a un guarda uniformat de la policia, a Barcelona. El juliol de 1982, en Jordi Cortès i n'Anton Florensa, de Sant Just Desvern, foren tancats tota la nit per parlar en català. El 22 de novembre de 1982, a Santa Coloma de Gramanet, un ciutadà va esser expulsat de la comissaria perquè hi parlava en català amb la seva dona. El 23 de març de 1983, a Olot, na Dolores Rovira, perquè va voler parlar en català a un escamot policíac, va esser retinguda. El 15 d'agost de 1983, a Tortellà, la Guardia Civil va detenir amb maltractaments n'Antoni Macias Prat perquè parlava català.

De la història de Mallorca

A Mallorca, el bisbe Juan Diez de la Guerra(1) va esser un autèntic banderer de la castellanització a l'illa. La seva estada a Mallorca serví per aplicar

Els militars

L'educació dels militars, des del soldat ras fins a les més altes jerarquies, els converteix de necessitat en enemics de la societat civil i del poble. Fins i tot el seu uniforme, amb tots aquests ornamentals ridículs que distingeixen els regiments i els graus, totes aquestes beneïtures puerils que ocupen una bona part de la seva existència i els faria parèixer pallasos si no estassin sempre amenaçants, tot això els separa de la societat. Aquesta vestimenta i les seves cerimònies puerils, entre les quals transcorre la seva vida sense més objectiu que entrenar-se per la matança i la destrucció, serien humiliants per a homes que no haguessin perdut el sentit de la dignitat humana. Moririen de vergonya si no haguessin arribat mitjançant una sistemàtica perversió d'idees, font de vanitat. L'obediència passiva és la seva millor virtut. Sotmesos a una disciplina despòtica, acaben per sentir horror per qualsevol que es mogui amb llibertat. Volen imposar la força de la disciplina brutal, l'ordre estúpid del qual ells mateixos són víctimes. No es pot estimar el servei militar sense detestar el poble. (Bakunin)

Incluso en este mismo siglo XX se ha pretendido marginar al catalán y, si era posible, extinguirlo.

implacablement la Reial Cèl·lula de 1768: ordenà que a totes les escoles s'ensenyàs el Catecisme en castellà "a tenor de lo mandado por su Majestad en su Real Célula de 23 de junio de 1768." En el govern de l'Església disposà que les partides de baptisme, de confirmació, de defunció i de casament, fossin redactades en castellà, així com també tots els llibres parroquials, tot advertint als rectors "de que no se les pasaran en al Visita sus libros escritos en otra lengua, y bajo la pena de hacerlos traducir a su cuenta." (2) El bisbe Diez de la Guerra també disposà que hom predicàs en castellà "generalmente" i que en les reunions capitulars només parlassin en aquest idioma. El 1776 establí, en la seva visita pastoral a Felanitx, "que a lo menos una vez cada mes se explique per el cura a sus vicarios la doctrina en castellano para que así se logren los piosos fines de S. M. de que se haga general en la isla este idioma." (3)

La reiteració de la Reial Cèl·lula serà durant uns quants anys d'una aplicació sistemàtica a totes les terres de parla catalana. El 1797, el provincial escolapi torna a reblar el clau amb el Método uniforme para las Escuelas pias de Cataluña quan insisteix en la mateixa cançó enfadosa: "Hable a los discípulos a lo menos en la escuela, en lengua espanyola, haciendo estudio de ella, y hablándola correctamente, para con ello cumplir las Ordenes reales, y ensenýarla ya que no con reglas a lo menos con el uso a los jóvenes a quienes obligue o a callar, o a hablar dicho idioma." (4)

Quan Menorca va caure sota la jurisdicció de la política assimilista espanyola, també va veure com s'hi bandejava la llengua catalana. El capità general, en prendre possessió de l'illa el 16 de juny de 1802, hi va deixar com a governador Felipe Ramírez i com a bisbe, Pedro Antonio Juano. El mes d'agost de 1802, hom dictava l'ordre següent: "No se aprueba que en las escuelas se enseñe el menorquín por estar mandada por S. M. que en todas ella se deva enseñarse en Español, por ser el idioma General de la Nación y así se executa en Cataluña y Mallorca." (5) El capità general que va donar aquesta ordre era Joan Miquel de Vives i Feliu. (6)

No hi ha gens de dubte que l'aplicació pràctica de la Reial Cèl·lula de 1768 fou portada a terme per tota classe d'autoritats, i a tots els territoris, fins a imposar hi el castellà amb exclusivitat. (7) La política anihiladora del Consejo de Castilla va esser eficaç en l'intent de destruir la nostra nació, tot substituint-ne la llengua per la castellana; però la resistència dels catalans no va permetre que es consumàs aquest terrible genocidi cultural.

(1) Juan Diez de la Guerra havia nascut a Jerez de la Frontera l'any 1727 i estudià Filosofia, Teologia i Dret. Fou auditor de la Rota a Roma durant cinc anys i arribà a Palma el 1770 per fer-se càrrec del bisbat. Era un antillu-lià ferotge: va prohibir el culte a Ramon Llull i la propagació de les seves doctrines. El 1777 va haver d'abandonar Mallorca de mala manera, però el mal ja era fet. Morí el 1800 essent bisbe de Sigüenza.

(2) Josep Massot i Muntaner, *Església i societat a la Mallorca del segle XX*, Ed. Curial, Barcelona 1977.

(3) Pere Xamena Fiol, citat per Josep Massot, *op. cit.*

(4) Bonaventura Pedemonte i Feu.

(5) Pere Alsina i Seguí, *Llengua i educació a Menorca. Aproximació històrica al fet lingüístic illenc*, EUMO, Vic 1984, vol. II, pàg. 60.

(6) Joan Miquel Vives i Feliu, mariscal de camp, va comandar els vint mil voluntaris catalans en la Guerra Gran, que foren coneguts com els "miquelets". Fou capità general de Mallorca fins a principis de 1808 i morí exercint aquest càrrec a Castella la Vella pel desembre de 1808.

(7) També és possible que el castellà no entràs en algunes escoles o que tardàs molt a fer-ho. Tenim el testimoni del bisbe de la Seu d'Urgell, Josep Caixal i Estradé, que va néixer el 1803 al Vilosell (les Garrigues) i que quan fou senador, en el primer discurs que va pronunciar al plenari del 5 de maig de 1871, s'excusà de no saber el castellà perquè "en los tiempos en que yo estudié no se mandaba la enseñanza de la gramática castellana en las escuelas: no he aprendido nunca las reglas del lenguaje español, sino por la lectura de los libros y por las explicaciones que di en la universidad literaria de Cervera."

BO BOS
Botiga de llepolicies
Cardenal Rossell, 76
Coll d'en Rabassa

Carrer Ille de Xipre, 35 - B
Tlf. 491978. Ciutat jardí

Consell Insular de Mallorca

El Consell Insular de Mallorca desitja als Donants de Sang tota la pau i felicitat per a aquestes festes de Nadal, així com un any 1995 ple de vida, germanor i solidaritat, agraïnt a la Germandat la seva intensa i desinteressada activitat al llarg de 1994.

Molt d'anys. de tot cor

GERMANDAT DE DONANTS DE SANG DE MALLORCA

Manolo Garcia és un dels propietaris del gimnàs Gin Tònic, al carrer General Riera de Ciutat. A la fotografia el veim quan va guanyar el Campionat de 1992 de Culturisme de les illes Balears.

L'ESTEL de Mallorca
Telèfon: 265005

Una comèdia gallega a Can Pastilla

Can Pastilla, un poble on la cultura no és mallorquina i molt manco castellana. La cultura és gallega. La Casa Galega de Mallorca, amb 570 famílies associades, té uns sis mil membres. Per Nadal i Cap d'Any es reuneixen i ho celebren al restaurant galleg del seu local. Els Reis Màgics arriben a la seu social per fer regals a tots. Tenen un equip de futbol a segona regional i el segueixen per tots els pobles a on juga. Editen *Adiala*, una revista trimestral en galleg. Organitzen excursions per Mallorca i a fora de Mallorca. Fan cursos de galleg i de català per conservar la seva llengua i aprendre la nostra...

El millor de tot, però, és el seu grup de teatre, que parla en galleg com és de suposar. Aquest any que ara ha finit, al seu teatret del local social, han interpretat la comèdia de l'autor galleg Blanco Amor *A tia Lambida* i *Las Animas*, i també *Enfermo de neura*, és a dir, *El Malalt Imaginari* de Molière.

La setmana passada, gentilmente convidats pel president del galleg, que és l'arenaler Lluís Fernández Pombo, assistírem a la interpretació de la comèdia "A Nai", una divertida comèdia, do autor André Roussin,

traducida e adaptada o gallego, que reflexa a vida dunha familia imaxinaria, de Catoira, dos tempos actuaes. Rosario, "A Nai" (La Mare), trata por todo los medios de que o seus fillos sexan felices, e non escatima esforzos para lograrlo. O seu Fillo Antonio, que ten fama de conquistador... o fin non é tal. E todo transcurre o redor de nai, o fillo, a nora, o sogro, o crego, o tio, o hirman, a criada mais a vecina, creando unhas situaciones moi cómicas."

Una comèdia molt còmica i molt eròtica que veiérem i escoltàrem enrevoltats de gallegcs i que, sorprenentment, entenguérem a la perfecció. Recomanàrem al president de la Casa Galega de parlar amb el senyor Sansó, conseller de Cultura del CIM, a veure si es representa al Teatre Principal de Ciutat, ja que l'obra val la pena per la qualitat i pels intèrprets, i donaria una oportunitat a molts de mallorquins de veure teatre galleg, en galleg. La gent tindria una sorpresa ben agradable en veure que entenen a la perfecció aquesta llengua germana. **Mateu Joan i Florit**

La Nit de Cultura

Ens va agradar aquesta "Nit de Cultura", organitzada per l'Obra Cultural Balear al restaurant Es Fogueró, a Can Pastilla, divendres a vespre passat. Hi eren tots els nostres: hi veiérem els capdavaners dels tres partits nacionals de Mallorca, Josep Palou d'ERC, Mateu Morro del PSM i Maria-Antònia Munar d'UM. Hi eren el responsable de Cultura del CIM, Antoni Sansó, i Josep Moll, que va representar el Parlament Balear... No hi veiérem ningú del Govern Balear, ni tan sols el trànsfuga conseller de Cultura, el qual segur que se n'hauria duit una bona siulada si hagués comparegut. Tanmateix veiérem Joan Guitart, conseller de Cultura del la Generalitat de Catalunya, Joan Huguet, director de política lingüística de la Generalitat Valenciana, el batlle de l'Alguer, Carlo Sechi, entre els polítics. Xesc Avellà del GOB, Ferran Porto de la Federació d'Hotelers i Josep Burguera de la CAEB. Miquel Calçada "Mikimoto" fou l'estrella de la vetlada, a la qual també hi era Joan Granados, director de la Televisió Catalana, i Miquel Piris, locutor de TV3, qui juntament amb Neus Picó, de TV1, presentaren l'espectacle. Eliseu Climent, que és l'amo de la revista *El Temps*, va rebre un guardó pels deu anys de la revista. Nosaltres, que enguany complim els

Miquel Calçada «Mikimoto» fou l'estrella de la nit.

catorze anys, callàrem, però a la sortida repartírem revistes del 15 de desembre de 1984 entre els assistents a aquesta vetlada memorable que va durar des de les nou i mitja fins a les dues de la matinada. **Mateu Joan i Florit**

Pequeño Mundo
BAR RESTAURANT
 Banquets de batejos,
 comunions, noces
 Son Garcia del Pinar, s/n. Tlf. 428659 - 428068.
 Fax 427695 07007 Coll d'en Rabassa

Joan Company Morey.
 Diplomat en Ciències Empresarials
 Del 1er de Maig al 20 de Juny
DECLARACIO DE RENDA
 Cardenal Rossell, 75.
 Tlf. i fax: 265600. Coll den Rabassa

RESTAURANT CAFÈ ES LICEU

Cuina mallorquina i catalana
 Menú, 850 ptes. A la carta, 2.500 ptes.
 Carrer Ciutat de Quimes, 10 (devora S'Escorxador)
 Tel. 208780 CIUTAT DE MALLORCA

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

RESTAURANT
SES COVES DE GENOVA
 BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA -
 VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA
 CUINA GIRONINA.
 APARCAMENT PRIVAT
 DILLUNS TANCAT
 C/ Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

RESTAURANT S'HOSTALOT
 Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
 Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
 Camí Vell de Sineu, km. 5. Tlf.: 42 87 12.
 S'Hostalot

Celler - Restaurant

C/ dels Pins, 32 (Ca'n Pastilla)
 Teléf. 26 52 54 07610 Palma de Mallorca

Restaurant
Binicomprat
 Banquets de negocis, noces i comunions.
 Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

BAR CENTRAL
 Menjars, tapes variades
 entrepans
 Son especialistes en paelles
 Menú del dia a 600 ptes.
 C/ Cardenal Rossell, 80
 Tl.: 26 10 39
 Coll d'en Rabassa

Carrer de Manacor, 121 C.
 Tel.: 27 85 18.
 07007 Palma de Mallorca

RESTAURANTE
La Torre de S'Algo

ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
 CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGINIES FARCIDES
PISCINA - DIMARTS TANCAT
 Amistat, 23 - Tlf. 52 63 00 - Sant Joan

C/ Joaquín Verdaguier, 12
 Arenal - Tel. 26 67 21
 Palma de Mallorca
 ESPAÑA

Automòbils
PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
 C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
 Pla de na Tesa.

RESTAURANT
 AUTÈNTICA
 CUINA
 MALLORQUINA
 MENU DIARI
 Carretera
 Cala Millor
 Tel. 58 54 49
 SON SERVERA

AIGÜA POTABLE
A DOMICILI
 A la zona de Ciutat
 i de s'Arenal
 Tel. 742768
 Fax 742769

Giacomo

La casa de la pizza
 Oferta de llançament:
 compri una pizza Margarita i
 n'hi durem dues.
 Servici a domicili de pizzes
 precuinades. Tlf 743249

NO BAIXI A PALMA

RETOLACIÓ I DISSENY PER ORDINADOR

DEL CARTELL MES SENCILL AL
RÈTOL LLUMINÓS MES COMPLEXE

... y a preus
 de s'Arenal
 C/ TRASIMÉ, 58 - S'ARENAL
 ☎ 74 32 62

MUSIC BAR LITA

Cada vespre des de les 21'00 fins
 a les 5'00 hores
 Música en viu i Xou de Flamenc,
 ball tot el vespre, karaoke
 internacional
 Carrer Virgili, 2. Can Pastilla de Mallorca

Llet del dia, llet pasteuritzada,
llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprau
productes mallorquins.
Demanau-los a la vostra
botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1.292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca. Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

Traspàs botiga de queviures, actualment en funcionament al carrer General Riera de Ciutat. I doni per una persona tota sola. Tel. 296817, vespres.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Traspàs botiga de queviures en ple rendiment. Lloguer, 25.000 pessetes. Traspàs, 1.200.000. Molt ben situada. Tel. 296817, vespres.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de dilluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel. 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

Traspàs hamburgueseria a Cala Bona en ple funcionament. Un milió i mig de pessetes, lloguer trenta-cinc mil. Tel. 798118-792791.

Traspàs forn-pastisseria en ple rendiment per malaltia. Dos milions i mig de pessetes. Cridau-me els vespres de 20'30 a 22'30 al 246986.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

Bonic terreny a Lluçmajor (Camí d'Alicantí). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel. 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1.246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4.500.000 ptes, tres anys de facilitats. Tel. 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Lluçmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassa.

BLANCA Perruquera. Gran General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clínica veterinària. Lda. A. Artigues. Horari: 11'00-13'00, 16'30-20'00; dissabtes: 10'30-13'30. Servei d'urgències. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

L'ESTEL de Mallorca
Telèfon: 265005

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10.000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gra. oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel. 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel. 59 16 33

Dancing the Dream. Fans de Michael Jackson. Si vols aconseguir material i informació i vols col·laborar en activitats i projectes entorn d'en Michael, demana per na Kati. Tel. 603096-795071.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapès dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Fadrina de 42 anys amb estudis superiors, li agrada la llar i la natura, la música i les altres belles arts. Vull conèixer un senyor formal. 719534.

Fadrina de 32 anys. Som secretària. M'agradaria conèixer senyor net i culte amb futur per formar una llar plena d'amor. Crida'm. 717354.

Industrial divorciada, sense fills, pis i xalet, béns bancaris. Només cerc un home que me contengui, que m'animi els dies dolents i disfruti els dies bons. Futur matrimoni. Tel. 719534.

Inquer fadrí de 35 anys, senzill i de bona presència. Vull conèixer al·lota bona i amorosa per a fins matrimonials. Tel. 719534.

Si voleu contactar amb la millor oficina de serveis en relacions personals, veniu a la Nova Unió. Avinguda Alexandre Rosselló, 13-3 de la Ciutat de Mallorca. Us atendran unes persones molt humanes i amables.

Doctor amb 50 anys de bona vida, amb necessitat d'abandonar la soledat. M'agradaria contactar amb senyora de 30 a 45 anys, que sia culta. 717354.

Arquitecte de 43 anys, lliure com les oronelles. Enyor trobar una companya de veritat. Si tu ho ets, crida'm. 719534.

Administratiu de 25 anys, cultivat, atractiu, ben plantat, amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al·lota atractiva, alta i sense vicis per a finalitats serioses. Tel. 717354.

Doctora de 56 anys, atractiva i ben proporcionada. Desig tenir una amistat sana amb senyor culte, intel·ligent de 50 a 65 anys. 710586.

Empresari de transports. Em trob sol amb 66 anys i desig comunicar-me amb senyora garrida i activa. 719534.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom:
Cognom:

D.N.I.

TELF:

ATENCIÓ

—Escriviu un sol anunci per cupó.
—Usau lletres majúscules.
—Escriviu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

Carn Capolada (8)
Jaume Sastre

ELS ESTUDIANTS DE LLEIDA SIULEN EL FATXA NEO-NAZI, JOSÉ Mª AZNAR

Vagi per endavant la meua enhorabona per als estudiants de Lleida que van siular i esbrincar d'una manera fenomenal el neo-nazi espanyol del PP, José Mª Aznar, dijous dia 17 de novembre. Ves per on quan els estudiants del PP, militants de **Nuevas Generaciones**, l'any 1993 van siular Felipe González a la Universitat Autònoma de Madrid, el propi PP i la premsa mierdalenya com l'ABC ho van presentar com **una muestra saludable de sana rebeldía juvenil**. Ves per on quan la nit de les eleccions de 1994 els joves cadells neo-nazis de **Nuevas Generaciones** celebraven a Madrid els resultats electorals i cridaven davant el nas d'Aznar, **Pujol enano habla, castellano** i **Enano Pujol, habla espanyol**, cap directiu del PP, ni el Sr. Vidal Quadras ni agitadors de masses com Jiménez Losantos o Amando de Miguel van demanar disculpes o van sentir la necessitat de donar explicacions. Ves per on quan dia 24 de març de 1.994 una colla de neo-nazis espanyols van trencar les vidrieres i van rompre el mobiliari del local de la Societat Coral el Micalet de la ciutat de València mentre Àngel Colom feia una conferència, cap partit ni mitjà de comunicació de Madrid es va estripar el coll de la camisa tot escandalitzat.

Què ha passat ara? Doncs ha passat senzillament que el PP comença a recollir la merda que ha vingut sembrant des de fa uns dos anys. Els seus atacs contra els Països Catalans, la seva persecució contra la llengua catalana, la sembra d'odi sistemàtica que està fent ha provocat que quan Aznar s'ha presentat a la Universitat de Lleida -això sí, convidat pel grupúscul quintacolumnista de **Nuevas Generaciones** incrustat a tercer de la Facultat de Dret- s'ha trobat amb una esbrincada general dels estudiants que li han dit enmig de la lul.lea general: **Feixista, nazi, espanyol, Catalunya no és Espanya, Fora- fora**, etc.. Però què cony s'esperava, aquest carabassot foraster? Per ventura, es creia que els catalans tenim la sang de peix i que ens tiram a l'esquena totes les agressions com si res fos estat?

En una societat democràtica, una forma que tenen els ciutadans d'exterioritzar públicament una actitud disconforme és siulant, mentre que a la inversa, l'aprovació s'exterioritza fent aplaudiments. Al futbol, per exemple, l'actitud de protesta contra l'actuació de l'àrbitre, es manifesta siulant i traient mocadors. Al neo-nazi José Mª Aznar a la Universitat de Lleida, els estudiants el van siular, molt bé i què? Algú hi té res a dir? A Lleida ningú no va agredir Aznar, ni li van pegar ni sempentejar ni li van llançar cap objecte. Senzillament el van siular i esbrincar com a senyal de protesta per la seva actitud racista, xenòfoba i anticatalana. Els catalans tenim una llarga tradició de siular els colonitzadors espanyols, una tradició que esperem que no es perdi. El mes de juny de 1925, durant la dictadura de Primo de Rivera, el públic assistent al camp del Barça va siular la interpretació de l'himne d'Espanya i va aplaudir d'una manera entusiasta l'himne nacional anglès. Resultat: dos dies després el cap de l'exèrcit d'ocupació, el capità general de Catalunya, Milans del Bosch, va clausurar per mig any el camp del Barça. I qui no se'n recorda de la memorable pitada que se'n va dur l'actual Rei d'Espanya quan va venir el setembre de 1.991 a inaugurar l'estadi olímpic de Montjuïc? Així com estan les coses, estam convençuts que la siulada al fatxa Aznar no serà la darrera.

GABRIEL CAÑELLAS: UN BANYUT CONSENTIT

Gabriel Cañellas, àlies el lloro vell, ha perdut

una bona ocasió històrica per rompre amb Madrid i per consolidar una força nacionalista de centre-dreta que anteposi els interessos econòmics i culturals de Balears a les directrius forasteres emanades des de Madrid. I mirau que ho ha tingut bé aquest tros de banc! Abans de continuar endavant, vull que consti que no som l'únic que compartesc l'opinió apuntada més amunt. Vegeu, per exemple, el que va dir Antoni Sureda, militant del PP de Manacor: **El Govern Balear -i em sap molt de greu perquè som militant del PP- no ha estat a l'altura del moment històric que ens ha tocat viure. Des del decret de Nova Planta, ara fa 280 anys, no havíem tengut cap oportunitat com aquesta per reorganitzar el nostre poble, i no l'hem aprofitada;** o també el que va dir Joan Aguiló de Can Juanito: **Com a nacionalista mallorquí em fa mal el meu país, m'irrita veure el nacionalisme paternalista del PSM o el sucursalisme del PP illenc, que en la meua opinió ha fet malbé la gran oportunitat històrica d'unir el mallorquinisme entorn de la figura de Gabriel Cañellas.** Tots aquells que creiem de bona fe com l'ex-president de la CAEB, Francesc Albertí, o jo mateix que Cañellas tenia una personalitat prou forta per dir "NO" a Madrid ens hem hagut de foteure un cop als morros. Vegeu el que deia el cap dels empresaris mallorquins, Albertí l'any 1989: **El que no sé és fins a on pot portar Cañellas el seu regionalisme en relació a les exigències del seu partit i si, en un moment determinat, el President seria capaç d'enviar a fregir ous de lloca a Madrid, per tal de salvar la seva idea regionalista. Jo crec que sí, que ho faria.** Idò no! A l'hora de la veritat Cañellas no ha enviat Madrid a filar estopa i ha quedat davant el poble de Mallorca com un fantasma, una bubota, un vulgar home de pedaç que ja ha perdut el compte de les vegades que s'ha davallat els calçonets davant el seu "señorito" José Mª Aznar.

Si repassam les hemeroteques és pot constatar que el segon semestre de 1.991 Cañellas i companyia van tenir una ocasió que difícilment es tornarà repetir. Facem una mica de memòria:

26 de setembre de 1991: L'Ajuntament de Llubí aprova per majoria la proposta del PSM en què Balears no renuncia als drets a l'autodeterminació (Després de Llubí també la van aprovar Pollença, Santa Maria, Lloret, Maria de la Salut, Bunyola, Sant

llorenç, Sineu i Vilafranca).

Desembre de 1.991: Davant la persistent discriminació i maltracte del govern espanyol es crea la **Plataforma per a l'Autogovern**.

Com veim, doncs, a finals de 1.991 hi havia un clima d'opinió dins Mallorca que fàcilment hagués entès la ruptura de Cañellas amb Madrid. I més sobretot quan dia 28 de febrer de 1.992, el PP i el PSOE, o sia, José Mª Aznar i Felipe González, van signar d'amagat d'en Cañellas el Pacte Autòmic a través del qual es condemnava Balears a ésser el cul de sac d'Espanya per molts d'anys. Un cop més l'experiència es va tornar a repetir. L'any 1982, Jeroni Albertí, aleshores cap de brot d'UCD a Balears, es va assabentar del canvi de la via ràpida a la via lenta per al nostre estatut d'autonomia escoltant el programa de **Radio España a las ocho**. Deu anys després, dia 28 de febrer de 1992, Gabriel Cañellas, es va assabentar de la firma del Pacte Autòmic PP-PSOE a través de la premsa. A continuació reproduiré un article d'antologia de Torres Blasco publicat l'endemà per tal que tothom vegi que Gabriel Cañellas dins Madrid, o millor dit, al carrer Génova 13, que és la seu del PP, no hi pinta una regadora. Heus ací les paraules de Torres Blasco: **Para mí, que Gabriel Cañellas, iba de farol la otra noche -durante la conferencia que dió en Palma el Defensor del Pueblo, Alvaro Gil Robles- cuando comentaba que estaba muy disgustado porque no le habían avisado, en su partido, de la firma del pacto autonómico que Aznar y Felipe González oficiaron ayer en La Moncloa. Y digo que debía ir de farol, porque lo que contaba el presidente balear, sin preocuparse de los oídos que estaban al loro, es que "esta tarde le he llamado (a la sede central del PP) y les he montado tal bronca que igual me echan del partido"** (D16 de Balears 29-II-92).

Com acabam de veure, doncs, Cañellas és un zero a l'esquerra, un moneiot de fira que vol fer creure que es poden defensar els interessos de Mallorca estant en un partit forasterot que put a feixistum quan la realitat de cada dia confirma que a recluta dins un quarter fa més vasa que Cañellas dins Madrid. He volgut recordar aquesta feta del mes de febrer de 1.992 per demostrar amb fets i documents, el títol d'aquest article: **Gabriel Cañellas: un banyut consentit**. Idò sí, senyores i senyors, mallorquines i mallorquins que apedregau les vostres teulades votant un banyut com en Cañellas i un partit foraster que va contra els interessos de Mallorca. Per si encara no ho sabíeu, el Sr. Cañellas és un banyut, un banyut consentit a les ordres dels forasters. Tot això ve a tomb del que va passar dia 27 de setembre al debat de les autonomies quan Cañellas va parlar al Senat espanyol. Fins ara els atacs, la befa i la ridiculització contra Cañellas havien vingut principalment per part dels racistes forasters del PSOE com Julio Feo qui l'any 1.993 a les seves memòries va dir que **siempre**

que le oigo hablar con esa voz gangosa parece que tenga la boca llena de sopas. Aquesta vegada, emperò, l'atac racista i xenòfob ha vingut de part dels seus amiguets del PP de Madrid i de part del diari que marca la línia política oficial del partit. Ens referim, és clar, a aquest paperot brut sollar de pixum i d'aigua bruta conegut amb el nom d'ABC. Llegim en aquest paperot mastegat de dia 29 de setembre: **el Senado se ha convertido estos días en una esperpéntica Torre de Babel y ha ofrecido un espectáculo grotesco ante la opinión pública. Los jefes de los ejecutivos regionales de Galicia, Manuel Fraga; Comunidad Valenciana, Juan Lerma; Baleares, Gabriel Cañellas, y Navarra, Juan Cruz allí -que lo hizo en vascuence-, chapurrearon sus discursos en las lenguas regionales y, junto a Jordi Pujol, que sí domina el catalán, obligaron a contratar un sistema de traductores para que unos españoles entendieran lo que decían otros españoles. Ni al mejor Valle Inclán se le hubiera ocurrido un**

esperpento como éste, que no ha hecho sino sumir en el desprestigio la clase política.

Voleu befa més grossa? Després d'aquesta endomassada Cañellas ha quedat com un mamarratxo a l'alçada del betum. I que consti que això no acaba aquí! Us agradaria saber com van rebre els senadors del PP el discurs del president de Balears, Sr. Cañellas? Idò quan va començar a parlar en mallorquí "pagès", com diu ell, van abandonar l'hemicicle. I Aznar, com va respondre? Idò el president del PP, en una mostra de profund menyspreu cap a l'Estat de les Autonomies, no es va ni acostar pel Senat. El drama de Cañellas és el del negret que vol esser blanc i que quan s'enfarinola de "polvos talco" i es presenta tot enllimonat a Madrid, l'única resposta que troba és la riallota de l'home blanc. Tothom sap que Cañellas és un mallorquí esquizofrènic que vol esser espanyol. Doncs bé, quan aquest estrúmbol s'acosta per Madrid, allà se'n foten a dos dits de la cara i el tracten de **gilipollas, de paletó y de palurdo aldeano**. Vegeu, per exemple, el final de l'article editorial de l'ABC de dia 29.9.94: Para más "inri", salvo Pujol, los restantes oradores vernáculos traslucieron la impresión de "pensar" en castellano y traducir -o, aún peor, leer lo que no entendían- en daño de la pronunciación y de la inteligibilidad. Y es que, en definitiva, renunciar

por artificios políticos a una posibilidad de entendimiento es, acogiéndome a la autoridad de Mingote, una gilipollez. Ha, ha ha, ha! És per compixar-se de rialles! Cañellas, **GILIPOLLAS!** dit per l'ABC! Més se'n mereix! Per colló i per banyut! Això és mel i sucre! I que consti que l'endemana no acaba aquí perquè tot seguit ve el plat gros amb les paraules del porc fill d'una gran truja fabxa Jaime Capmany: Para lo único que ha servido el Senado, que ni siquiera tiene un ujier con coleta y pendiente, es para dar **el espectáculo más palurdo y más aldeano de nuestra democracia**. Han venido los presidentes de las Autonomías y es como si Madrid se hubiera llenado de zambombos y de jayanes. Una **asamblea de paletos, todos hablando como en su pueblo y todos despreciando el idioma común**. Definitivament, Cañellas ja no pot esser més esclau del "señorito" Aznar perquè a dir veritat s'ha d'esser molt, però molt desgraciat perquè quan te treuen fora d'una casa (Espanya!) i te foten la porta pels morros, encara continuïs implorant que te deixin entrar.

En aquests moments a Madrid es viu una creuada contra l'estat de les autonomies a qui han penjat els sambenets de car i inútil. Editorial del diari ABC, España, España, de dia 27 de setembre de 1994: **Su coste económico todavía no se ha calculado. Pero las cifras abruma. (...) Cada Comunidad, salvo alguna aislada excepción, pugna ya por endeudarse más. Por rivalizar en el lujo. Por crear más puestos burocráticos inútiles. Por adjudicar más coches oficiales, más despachos suntuosos, más innecesarios asesores. Por multiplicar ministros, directores generales, defensores del pueblo, jefes de relaciones públicas, gabinetes de información, secretarias, conserjes, azafatas, maceros, chóferes, escanciadores, lacayos y gomecillos. Por viajar como reyes al extranjero. Por montar cadenas de televisión. Por editar publicaciones "cuché" en loa y alabanza de los nuevos señores de las satrapías. Por darse prez, honra e importancia. Por gastarlo todo. Por despilfarrarlo todo. Por aprovecharse con avidez del maná caído del cielo antes de que se acabe. Por disfrutar a buche lleno y calzón quitado, de tanta sinecura, de tanto chollo y tanta canonjía. El diari monàrquic**

espanyol, l'ABC, bé es guarda de dir, en canvi, que la monarquia espanyola com a institució és cara, inútil, anacrònica, passada de rosca, grotesca i esperpèntica. Les contradiccions són tan evidents que es pot produir un esclafit. A Madrid l'ABC i el PP clamen contra les autonomies. A Mallorca, el delegat provincial del PP, el banyut Sr. Cañellas, no li queda altre remei que parlar d'un estatut fiscal que la societat civil demana i que Balears necessita com el pa. Com acabarà això? Cañellas fins ara ha mantingut un ciri encès a la mare de Déu i un altre al dimoni. El problema que té Cañellas és que ara la cera se li ha acabat. Va tenir una ocasió històrica l'any 1.991 per rompre amb Madrid i no la va saber aprofitar. Ara idò, en tocarà les conseqüències! I és que el banyut Sr. Cañellas, allà on el veis, ell que presumeix tant de sabiduria pagesa, és un solemne cap de fava integral que ha oblidat aquella regla fonamental de la saviesa popular que diu: **Qui té el cul llogat, no pot cagar quan vol i allà on vol**. El banyut. Cañellas té el cul llogat a Madrid i a les gran superfícies forasteres com **El Corte Inglés, Alcampo, Pryca, Porto Pí, etc;** aquest és el vertader motiu que l'incapacita per defensar els interessos econòmics, culturals i socials de Balears.

ANIRÀ A LA PRESÓ AQUESTA VEGADA EL MAFIÓS GABRIEL CAÑELLAS

Amb motiu de l'escàndol del **Calviagate**, al reietó tribal Gabriel Cañellas, vertader paradigma de la corrupció, del caciquisme i de la màfia, li va venir d'un pèl no acabar dins la presó. En aquella ocasió, Miguel Deyá, Andrés Bordoy i Guillermo Ginard van posar el cap damun el tallador i van assumir tota la responsabilitat de l'intent de suborn del regidor Campos per propiciar una moció de censura a l'Ajuntament de Calvià. Se'n tornarà sortir tan bé, aquest cop, Cañellas amb l'afer **Brokerval**? Aconseguirà comprar el silenci de Berga i dels seus còmplices altre cop Gabriel Cañellas? Aconseguirà una vegada més eludir les seves responsabilitats penals i polítiques?

AI, DELS VENÇUTS!

El món dels negocis, de l'especulació i de les operacions financeres és un clot de serps on no hi ha pietat. Mentre les coses van bé i els comptes corrents pugen com l'escuma, tot són festes i copets a l'esquena. Ara bé, quan la cosa s'embruta i la sensació de pànic s'apodera del personal, llavors tot són corregudes, sempentes, coces i si t'he vist no et conec. Mirau que li ha passat a en Francisco Berga. Aquest íntim amic d'Abel Matutes i de Gabriel Cañellas, ara ha vist com públicament aquests dos bergants renegaven públicament d'ell -Berastain fins i tot ha negat la militància de Berga al PP-. Mirau que li va passar a Miguel Deyá Palerm i als altres implicats al **Calviagate**. Com a bons criats, van seguir les instruccions de Cañellas per comprar el vot del regidor Campos a l'Ajuntament de Calvià. A l'hora de la veritat, quan ha arribat el moment de pagar la multa de 100 milions imposada pel Tribunal Suprem, ara resulta que dins el PP ningú no els coneix ni ha estat mai amic seu. Ai dels vençuts! **Brokerval, Calviagate...** són un barrobí dins el cul d'en Cañellas. Jo si estàs dins la seva pell tindria basques i diarrea perquè el pitjor no és el que s'ha dit fins ara, sinó tots els cadàvers vivents i la merda que hi ha amagada sota les catifes del seu despatx. Cañellas ha perdut el control de la situació. Per poc que les persones com Deyá, Bordoy, Ginard, Bergá, Tous, etc. que s'han sentit traïdes i abandonades, comencin a desengavatar tot el que saben per salvar la seva pell, Cañellas ho passarà molt puta.

I que consti que això mateix que acab de dir del Sr. Cañellas, també es pot dir punt per punt del Sr. González. Ja pot ara Felipe González fer declaracions solemnes que no està implicat amb el terrorisme d'estat dels GAL o amb el cas **Palomino**. Ja pot ara Gabriel Cañellas jurar per la sang dels seus fills que ell no va tramar el **Calviagate** o que el PP no s'ha finançat a través de **Brokerval**. Fals! Tot això és mentida! El Sr. Cañellas, el mateix que a la tribuna del Parlament va contar el famós acudit atribuït a si mateix del lloro vell a qui tots deien "kefe", té difícil fer creure a l'opinió pública que ell no en sap res dels escàndols **Calviagate, Brokerval, Sa Nostra, etc.** etc. i que se'n va assabentar pels titulars de premsa. Cañellas és el "kefe" i molt ha bravejat els últims anys que els subordinats li diuen "kefe". Com a bon "kefe" ara li pertoca assumir les responsabilitats del "kefe" i no carregar el mort als seus mossos i criats.

"LOS MALLORQUINES NOS DAN ASCO"

M'ho va contar un alumne meu de l'Institut. Anaven ell i un company seu xerrant en mallorquí dins el tren Palma - Inca quan de cop i volta van esser escomesos per dues al.lotes forasteres que els van preguntar: **-¿Sois mallorquines?** A la resposta afirmativa, aquelles dues males pècores van contestar: **- Pues a nosotras los mallorquines nos dan ascol**. Què revela aquesta anècdota? Doncs que el bombardeig racista realitzat pels mitjans de comunicació espanyols (**ABC, Tele Cinco, Antena 3, la Cope, El Mundo, Diario 16, etc.**) contra la llengua catalana fa forat. Per a mi, lluny de llevar-me la son, l'escalada d'incidents entre mallorquins i forasters és un bon símptoma per a la recuperació de la consciència nacional dels mallorquins perquè compartesc aquella opinió de l'arquitecte modernista Antoni Gaudí que fa poc he pogut llegit al llibre d'Agustí Jiménez, **Antoni Gaudí, independentista: Un poble no es pot matar; es poden ofegar veus, tancar vàlvules, però llavors la pressió augmenta i creix el perill d'explosió. I si tantes vàlvules es tanquen, l'explosió és inevitable.**

**Gran menú de nit de Cap d'Any
Copinyes de les ries gallegues a la marinera
Sopa de peix nadadenca
Llagostade la Mediterrànea a la americana
(Patata Pont-Neuf. Xampinyons. Cebetes.
Prunes nadalenques).
Postres: sorpresa de la casa.
Café i licors
Vins blanc, rosad i negre
Xampany, reims de la sort i cotilló
Restaurant Meson Os Canteiros
Can Pastilla. Tlf 262674**

Psalm per pregar contra les xarxes criminals del nazi-hispanisme anticatalà

Alç els ulls a les muntanyes:
d'on em vindrà l'ajuda?
L'ajuda em vindrà del Senyor,
que ha fet Cel i Terra.

No deixa relliscar el teu peu
ni s'adorm qui et guarda.
El guardià d'Israel no s'adorm mai,
vigila sempre.

Déu és qui et guarda, el Senyor t'empara
al teu mateix costat.
De dia, el sol no et farà mal...
El Senyor et guarda de tota desgràcia,
et guarda la vida.
Déu guarda tots els teus passos
ara i per tots els segles. (Psalm 120-121)

Augureu la pau a Jerusalem:
"Que visquin segurs els qui t'estimen!
que sia inviolable la pau dels teus murs,
la quietud dels teus merlets!"

Per amor de mos germans i amics,
deixau-me dir: "Que hi hagi pau dins de tu!"
Per la casa del Senyor el nostre Déu,
et desig la benaurança. (Psalm 121-122)

Clam al senyor en la meva dissort,
i Ell em respon.
Defensau-me, Senyor, dels llavis mentiders,
de la llengua impostora (del malvat Imperi).
Què et darà Déu a mans plenes,
llengua impostora?
Les fletxes esmolades del guerrer
i brases de ginesta.
Ai de mi, que haig de viure a Mèixec,
exiliat als campaments de Quedar!
Fa massa temps que haig de viure
amb els qui no volen la pau (ABC, PP).
Jo sóc gent de pau,
els parl de justícia,
i ells trien la guerra. (Psalm 119-120)

Feliços els homes de conducta irreprotxable,
que segueixen la Llei del Senyor.
Feliços els qui guarden el seu pacte
i cerquen el Senyor amb tot el cor...
mai no em veuré decebut,
si tenc davant els manaments vostres.

Mon cor us lloarà amb sinceritat
quan aprendrà que heu obrat justament.
Vull guardar el decret vostre;
no m'abandoneu, no em deixeu sol.

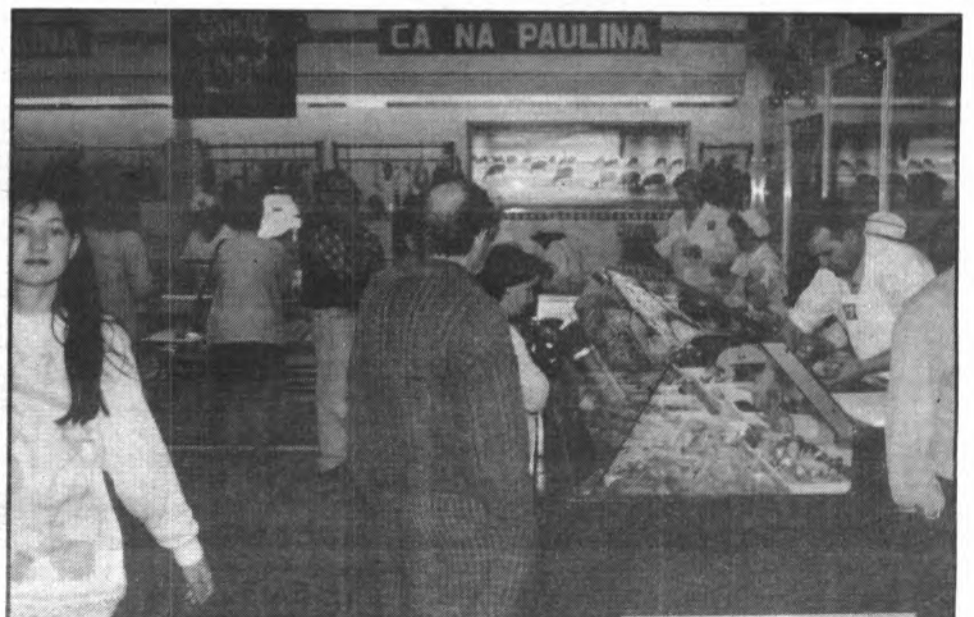
Com mantindrà pur un fadrí el seu camí?
Vivint segons la vostra paraula...
Guard al fons del cor les vostres promeses
per no pecar contra Vós.
Sigau beneït, Senyor!
feu que aprengui els decrets vostres.

Féu aquesta gràcia al servent vostre:
de viure pensant bé en la Paraula que heu dat.
Obriu mos ulls i podré guaitar
les meravelles de la Llei vostra.

Sóc foraster en aquesta terra...
amenaçau de maleir els superbs
que es desvien dels manaments.
Allunyu de mi les burles i els menyspreus,
...Ni que els poderosos deliberin contra mi,
jo faria l'elogi dels decrets vostres...
Em veig soterrat per la pols,
feu-me viure, com vau prometre.

Apartau-me dels falsos camins...
He escollit els camins de la veritat...
Estic enamorat del vostre pacte...
car m'heu eixamplat el cor. (Psalm 118-119)

El Club de Petanca Can Pastilla, amb sis equips, un de dones, dos a tercera, dos a segona i un a superpreferent, és l'entitat esportiva més important del poble. El seu president ens diu que els dos equips de segona fan comptes de pujar a primera i el de tercera a segona. Els altres equips mantindran categoria. A la fotografia, un dels equips del club.

Fan coes per comprar les porcelles, els xots, els embotits a ca na Paulina, poguem veure abans de les festes nadalenques.

SERVIM QUALITAT PER TOT MALLORCA

M **MASCRESPO, S.A.**
CARNES Y ALIMENTOS MAS CRESPO, S. A.

Ca'n Caimari, 10 - COLL D'EN RABASSA
Teléf: 26 53 04 - Fax 49 17 68
07007 PALMA DE MALLORCA

En Jaume Pericàs i n'Agustina Blázquez es casaren el passat dia 12 de novembre a la parròquia del Coll d'en Rabassa. Feren el sopar de noces al restaurant Pequeño Mundo. Foto Zarauz

En Juan José Jiménez i na Maria Puigserver es casaren dia 17 de setembre a l'església del Convent de Lluçmajor. Feren el sopar de noces a Cas Carboner, a Montuïri. Foto Zarauz

Na María Jesús Navarro i en Manuel Gálvez es casaren a la parròquia de la Bonanova el passat dia 5 de novembre. Feren el sopar de noces al restaurant Montebello. Foto Zarauz

Carlos Garcés Fernández fou batiat aquest mes passat a l'església dels Sagrats Cors de Ciutat. El dinar per celebrar-ho fou al restaurant Tai-Tai de s'Arenal. Foto Zarauz

Na Silvina Rodríguez i en Juan Carlos Moreno es casaren el passat dia 10 de setembre al jutjat de Santa Maria del Camí. Feren el sopar de noces al restaurant Son Verí Nou. Foto Zarauz

Na Mercedes Mejuto i en Joan Mulet es casaren el passat dia 17 de setembre al monestir de la Porciúncula, a s'Arenal. El sopar de noces fou al restaurant Tío Pepe. Foto Zarauz

En Miquel Rigo i na Magdalena Gelabert es casaren el passat dia 19 de novembre a la parròquia de Sant Miquel de Lluçmajor. El sopar de noces fou al Molí d'en Sopa, a Manacor. Foto Zarauz

N'Antonio Caballero i na Trinidad Rubio es casaren el passat dia 24 de setembre a l'església parroquial del Coll d'en Rabassa. El sopar de noces fou al restaurant Montebello. Foto Zarauz

En Julià Morro de Lluçmajor va rebre les aigües baptismals al santuari de Gràcia el passat dia 25 de setembre. Després de la cerimònia, els convidats menjaren un bufet a S'Espigolera. Foto Zarauz

Acadèmia DIDAG
 EGB, ESO, BUB, FP, COU,
 Mecanografia, Inglés, Català
 C/. Capità Ramonell Boix, 56.
 Tlf. 276327 - 410352
 07006 Es Molinar

ZARAUZ
Fotògrafs
REVELATS RÀPIDS
 C/ Cardenal Rossell 38 Tel 26 19 51 COLL D'EN REBASSA

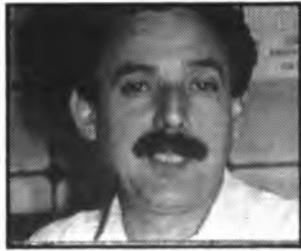
Foto
VELÁZQUEZ
 Revelats en una hora, reportatges
 foto-vídeo, fotos d'estudi, fotos
 carnet, fotocòpies, vases a mida,
 plastificats.
 Cardenal Rossell, 60 A. Tlf 260371.
 Fax 260371. 07007 Coll den Rabassa

ENQUESTA

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. És just, això? Que ens estimen gaire, aquests que comanden? Que no hauriem de votar partits mallorquins que ens defensin i defensin les nostres coses?

Susana Borgonyós (el Molinar). Injust. Aquí a Mallorca tothom passa davant els mallorquins. Aquests que comanden no defensen gens la nostra llengua. Hem de votar UM, un partit mallorquí.

Pep Sánchez (bar Zacarias). No és just. Aquests que comanden no estimen la nostra llengua. Hem de votar ERC, PSM o UM, perquè aquests del PP i del PSOE no defensen els nostres interessos.

Vicente Castro (bar Cordobés). No es justo. Tiene que haber emisoras y periódicos para todos. Estos del PP i del PSOE no os quieren, a los mallorquines. Hay que votar partidos como UM o PSM, que son de aquí.

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom: .....

Carrer: .....

..... D.P. ....

Població: ..... Tel.: .....

M'interessa una subscripció:

ANUAL 3.000 PTS.

Rebut domiciliari a un banc

Banc: .....

Direcció: .....

N.º entitat: ..... N.º suc.: .....

Compte n.º: .....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal

Quina «cultura del pelotazo»?

Si posam l'apel·latiu de "cultura" a allò que el poble coneix simplement com a "robatori", podem acabar dient que les presons de Carabanchel, Alcalá-Meco, Trinitat, Model, etc, són "universitats".

Des de quan robar forma part de la cultura? I, si és així, on han estudiat aquesta gent? Amb quins mètodes s'han format? Quins han estat els seus pedagogs i els seus models? Estam enviant els nostres fills als mateixos centres pels quals han passat ells?

No hi ha cap dubte que tenim un futur incert, sobretot perquè no s'ha volgut analitzar el passat. Així, més que analitzar la "cultura del pelotazo" caldria dir "l'herència del feixisme". O és que ja hem oblidat que Franco era la sisena fortuna del món?

Durant quaranta anys, i a l'empara del dictador, varen *apoltronar-se* i enriquir-se els hipòcrites, els botiflers, els covards, els llepaculs, els incompetents, els *dropos*, els delators; és a dir, el pitjor d'una societat. Estava tota aquesta fauna disposada a perdre poder, diners, privilegis i càrrecs? La solució, doncs, passava per deixar entrar tots aquells que s'avinguessin a la fórmula del "café para todos", fent creure a tothom que havia arribat la democràcia perquè eren més a repartir, no menys a robar.

Podríem, amb aquesta moralitat, construir cap tipus de societat democràtica? I que ningú digui que "con Franco vivíamos mejor", car precisament estam vivint amb tota la podridura que generà el seu règim i la seva escola.

Davant d'aquest panorama, cal preguntar-nos: És possible aconseguir una veritable democràcia sense desconstruir prèviament "el imperio" espanyol? Qui així ho cregués va errat, però per esser més exactes, com deia Joan Fuster: "Només es mama el dit, aquell que vol mamar-se'l", ja que en un opuscle d'història Asunción Fernández Hoyos, valent-se de Barrionuevo, un cronista castellà del segle XVII, apunta la situació que es vivia en aquella època a la *Villa y Corte de Madrid*: "El mundo está de suerte que, si no es robando, no se puede vivir, y solo lo pagan los ladroncillos y rateros, que los peces grandes rompen la red y salen y entran cuando se les antoja, sin que para ellos haya puerta ni bolsa que no esté patente." I, en un altre moment, diu: "Unos enriquezen haciendo pobres a los otros."

Amb tot, cal no deixar-nos enlluernar per aquest castellà crític amb els *jerarcas* d'aquell temps, car àdhuc ell veu com una "sort" el fet de poder robar. L'important, doncs, és que han transcorregut més de tres segles, i amb repúbliques, dictadures, monarquies -àustries i borbons- impera la mateixa mentalitat.

No és estrany que els espanyols pensin que aquesta manera degradada de viure formi part de la seva "cultura". És la nostra?

Volem que ho sigui? Probablement no, encara que hi ha qui malda per "encaixar-nos". Entretant, mentre es fa o no es fa l'"encaix", molts dels nostres minidirigents, per demostrar que s'han integrat bé en

la mentalitat forastera, practiquen aquesta depravada "picaresca", bo i aplicant-se aquell refrany castellà que diu: "Quien roba a un ladrón, tiene cien años de perdón."

Tanmateix obliden que aquí qui mana és el lladre, per tant, el perdó no arriba mai. D'aquí que, als catalans, inclosos per la força de les armes en el marc d'aquest *imperio* envil·lit, sempre ens toca fer el paper de l'ocellot expiatori. La fórmula és ben simple: "Les altes jerarquías del imperio tenen dret robar a cor què vols, però ningú té permís per seguir el seu mal exemple, i com a prova de la seva voluntat i del seu penediment castiguen amb duresa els esclaus que pretenen emular-los."

Que cal resignar-s'hi? Si ho féssim ens condemnariem per sempre, car acabariem destruint la nostra cultura -basada en l'esforç i el treball- per adoptar-ne una altra que atempta contra la nostra particular manera d'esser. Solucions? La deixà ben precisada el professor Carles M. Espinalt: "Cal exigir als nostres parlaments la convocatòria d'un plebiscit, on tots els catalans, democràticament i pacíficament, puguem decidir el nostre futur."

Només aquells que assumeixin reclamar la celebració del citat plebiscit, ens donen la garantia que volen accedir als llocs de comandament, no per participar o fomentar la "cultura del pelotazo", sinó per desterrar-la per sempre de la nostra nació. **Francesc Robredo** Barcelona

Al talleret de Salt

En Vicenç de Son Rapinya
Jo record amb goig el dia
que a Mallorca vau actuar,
ara no fa gaire estona,
era a mitjans mes de març.

Tot tocant a primavera
doncs anàveu tots de blanc,
aquell cop vàreu fer Pasqua
com se diu abans del Ram.

"Nit de reis" representàveu,
l'atenció em va cridar,
al veure que al cap portaveu
un barret guarnit de flors,
mentre a escena us gronxàveu
com el peix neda a la mar.

Quan m'he adonat que tornàveu
no m'ha calgut esperar
el que diria la crítica
per venir a degustar
aquest menú tan poètic
dels més diversos autors,
fins a vuit plats comptar.

I ara que és Nadal
jo aprofit l'ocasió
per a fer-vos arribar
la meua felicitació.

Passeu tots molt bones festes
força encert i molta merda,
i un any nou ben profitós.
Per molts d'anys!

Notes: "Fer Pasqua abans del Ram", en el cas que ens ocupa, es pot entendre com que l'obra que es representava el mes de març era més escaient representar-la per Nadal. El mot "merda", en llenguatge teatral, és sinònim de bona sort.

QUIQUE

